

**ŽELJEZNIČKA
INFRASTRUKTURA
CRNE GORE
AD - PODGORICA**

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA

2022

Sadržaj:

1. Kratak opis poslovne aktivnosti i organizaciona struktura	2
2. Vlasništvo i struktura kapitala	5
3. Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja	6
3.1 Obrazloženje poslovanja za 2022. Godinu	6
3.2 Analiza prihoda za 2022. Godinu	7
3.3 Analiza rashoda za 2022. Godinu	12
3.4 Potraživanja od kupaca na dan 31.12.2022. Godine	14
3.5 Obaveze prema dobavljačima i porezi i doprinosi	15
3.6 Plaćene kreditne obaveze za 2022. Godinu	16
3.7 Finansijski rizici	17
3.8 Bilans stanja na 31.12.2022. Godine	18
3.9 Bilans uspjeha na 31.12.2022. Godine	20
3.10 Iskaz o promjenama na kapitalu na 31.12.2022. Godine	22
3.11 Iskaz o tokovima gotovine	23
3.12 Statistički aneks	24
4. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela	26
5. Mjere zaštite životne sredine	28
6. Sprovedene aktivnosti i planirani budući razvoj	29
7. Ulaganje u obrazovanje zaposlenih	50
8. Informacije o izloženosti rizicima	54
10. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja	59

1. Kratak opis poslovne aktivnosti i organizaciona struktura

Pravno lice: Željeznička infrastruktura Crne Gore AD – Podgorica

PIB: 02723816

PDV: 30/31-07906-2

Adresa: Trg Golootočkih žrtava broj 13

Naziv djelatnosti: Izgradnja željezničkih pruga i podzemnih željeznica.

Šifra djelatnosti: 4212

Istorijat i razvoj kompanije

Željeznička infrastruktura Crne Gore – AD Podgorica je samostalna organizaciona, ekonomska i poslovna cjelina koja je, u skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima, osnovana 2.7.2008. godine, u Podgorici. U Centralnom registru Privrednog suda zavedena je 9.7.2008. godine, pod brojem 4-0008771/001. Ovo akcionarsko društvo nastalo je restrukturiranjem Željeznice Crne Gore – Infrastruktura D.O.O Podgorica, shodno odluci donijetoj na vanrednoj Skupštini akcionara Željeznice Crne Gore AD – Podgorica.

Željeznička infrastruktura Crne Gore ima svojstvo pravnog lica i u granicama predmeta poslovanja samostalno istupa u pravnom prometu, zaključuje pravne poslove i preduzima druge radnje od značaja za obavljanje djelatnosti.

Društvo je upisano kod nadležnog organa za statistiku, a u skladu sa Zakonom kojim se uređuje klasifikacija djelatnosti, pod rednim brojem 02723816. Kao poreski obveznik, vodi se pod registarskim brojem 30/31-07906-2, a to svojstvo je steklo 23.7.2008. godine.

Željeznička infrastruktura Crne Gore je 22.8.2008. godine upisana u registar emitenata hartija od vrijednosti pod registarskim brojem 491 i primljena u članstvo emitenata kod Centralne depozitarne agencije (CDA).

U svojstvu upravljača infrastrukture, kao javnog dobra u opštoj upotrebi i vlasništvu države Crne Gore, Željeznička infrastruktura izgrađuje i investira u infrastrukturu, te se brine o održavanju, rekonstrukciji i modernizaciji.

Vizija

Razviti željeznički sistem visokih ekoloških standarda, koji će biti tržišno orijentisan, održiv i koji će biti podrška ekonomskom i turističkom razvoju Crne Gore, sistem koji će biti usklađen sa širenjem TNT mreže na Zapadni Balkan i integrisan u jedinstveni evropski željeznički prostor.

Misija

Željeznička Infrastruktura Crne Gore ima za cilj da:

- kao upravljač željezničkom infrastrukturom djeluje u opštem, saobraćajnom i ekonomskom interesu Crne Gore,
- omogućava kvalitetno i odgovorno održavanje željezničke infrastrukture i nesmetano odvijanje saobraćaja,

- podstiče finansijsku održivost i samoodrživost željezničke infrastrukture,
- pozicionira korisnike svojih usluga u centar saobraćajne politike – transparentno obezbjeđivanje i korišćenje sredstava željezničke infrastrukture,
- osigura pristup i dodjelu infrastrukturnih kapaciteta željezničkim prevoznicima koji ispunjavaju uslove propisane Zakonom o željeznici,
- smanji negativne uticaje željezničkog saobraćaja na životnu sredinu.

Zakonom o željeznici predviđena je izrada programa trogodišnjeg razvoja željezničke infrastrukture – Nacionalni program željezničke infrastrukture, kojim se realizuje Strategija razvoja željeznice. Nacionalni program predstavlja srednjoročni plan za sprovođenje dugoročnog razvoja željezničke infrastrukture u Crnoj Gori. Program obuhvata: postojeće stanje infrastrukture, planove izgradnje, održavanja i modernizacije infrastrukture, zadatke i njihov opseg, dinamiku realizacije planova, kao i visinu i izvore finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju programa. Sredstva se obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore, ali i putem kreditnih aranžmana. Operativno sprovođenje programa se ostvaruje kroz godišnje programe održavanja, izgradnje, rekonstrukcije i modernizacije željezničke infrastrukture koji sačinjava Direkcija za željeznice, sprovodi ŽICG i o tome podnosi izvještaj.

Sa druge strane, godišnji program podrazumijeva: radove na održavanju prema vrstama, obimu i iznosu finansijskih sredstava, troškove za upravljanje i regulisanje saobraćaja, planirane radove na izgradnji, održavanju i modernizaciji infrastrukture.

Sa ovako jasnom i preciznom strukturom planova i nadležnosti (Zakonom o željeznici) stvorene su osnovne pretpostavke za transparentnost procesa planiranja investicija i korišćenja sredstava koje plaćaju budžetski obveznici Crne Gore. Za ŽICG to znači predvidivost i sigurnost sredstava za obavljanje djelatnosti upravljanja infrastrukturom i ispunjenje zakonskih obaveza po tom osnovu.

Osnovna/pretežna i pomoćne delatnosti poslovanja

Osnovna djelatnost ovog pravnog lica – pod šifrom djelatnosti 4212, je Izgradnja željezničkih pruga i podzemnih željeznica.

Proizvodi i usluge koje kompanija nudi

Željeznička infrastruktura je, izuzimajući industrijske kolosjeke, javno dobro u opštoj upotrebi. U vlasništvu je države, pa je samim tim, pod jednakim uslovima dostupna na korišćenje svim zainteresovanim privrednim društvima koja obavljaju prevoz, na način koji je propisan Zakonom o željeznici.

Upravljanje željezničkom infrastrukturom (ŽICG upravlja mrežom od 327,72 km) podrazumijeva organizovanje i regulisanje željezničkog saobraćaja, održavanje i zaštitu infrastrukture.

ŽICG osigurava pristup i dodjeljuje infrastrukturne kapacitete svim zainteresovanim željezničkim prevoznicima koji ispunjavaju zakonske uslove, određuje naknade za korišćenje infrastrukturnih kapaciteta, izrađuje i objavljuje red vožnje, organizuje i reguliše željeznički saobraćaj.

ŽICG željezničkim prevoznicima pruža:

- Minimalni pristupni paket usluga:
  - obrada zahtjeva za infrastrukturni kapacitet,
  - pravo korišćenja dodijeljenog kapaciteta,

- korišćenje kolosjeka, skretnica i ukrštaja na dodijeljenom kapacitetu,
  - upravljanje saobraćajem, uključujući signalizaciju, regulisanje, prijem i otpremu vozova, sporazumijevanje vezano za saobraćaj vozova i pružanje informacija o kretanju vozova,
  - korišćenje elektroenergetskih uređaja za napajanje energijom potrebnom za vuču vozova, gdje je to na raspolaganju
  - obezbjeđivanje svih drugih informacija potrebnih za realizaciju i obavljanje usluga za koje je kapacitet dodijeljen.
- Pristup prugom do uslužnih objekata i njihovo korišćenje obuhvata:
    - stanice za prijem i otpremu putnika, prtljaga i robe, i ostalih objekata, uključujući prikaz reda vožnje putničkih vozova i odgovarajućih prostora za izdavanje karata,
    - manipulativni prostor,
    - kolosjeka za ranžiranje vozova,
    - kolosjeka za gariranje,
    - objekte za pružanje ostalih usluga.
  - Dodatne usluge podrazumjevaju snabdijevanje električnom energijom mašina za vuču vozova, pomoć pri prevozu opasnih materija kao i pomoć pri prevozu naročitih pošiljaka.
  - Prateće usluge se odnose na pristup telekomunikacionoj mreži i pružanje dodatnih informacija.

ORGANIZACIONA ŠEMA ŽICG AD PODGORICA

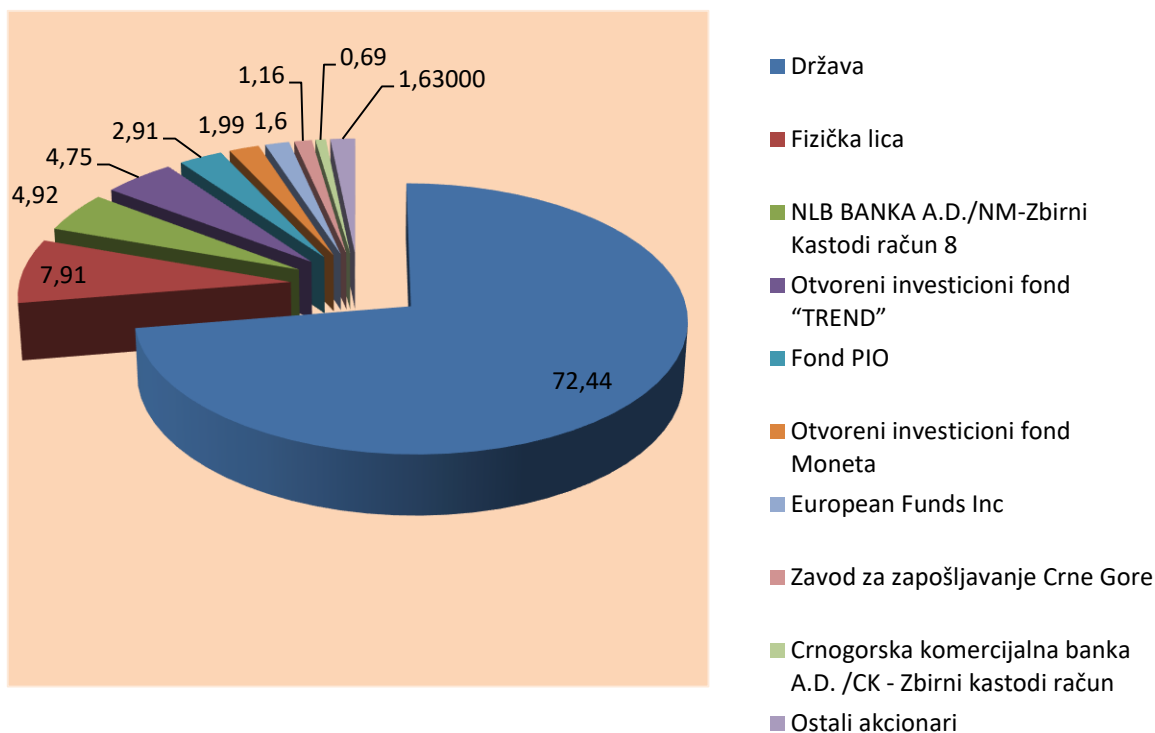

2. Vlasništvo i struktura kapitala

Ukupan akcijski kapital Društva na dan 31.12.2022. godine, po podacima iz CKDD, iznosi 439.663.125,69 € i podijeljen je na 157.638.774 akcija, nominalne vrijednosti 2,78905446 € po akciji, gdje Država Crna Gora kao većinski vlasnik ima 114.201.201 akcija, što čini 72,4449 % od ukupnog akcijskog kapitala.

Vlasnička struktura na dan 31. decembar 2022. godine:

1. Država.....	72,44%;
2. Fizička lica.....	7,91%;
3. NLB BANKA A.D./NM-Zbirni Kastodi račun 8.....	4,92%;
4. Otvoreni investicioni fond "TREND".....	4,75%;
5. Fond PIO.....	2,91%;
7. Otvoreni investicioni fond Moneta.....	1,99%;
8. European Funds Inc.....	1,60%;
9. Zavod za zapošljavanje Crne Gore.....	1,16%;
9. Crnogorska komercijalna banka A.D. /CK -Zbirni kastodi račun	0,69%;
10. Ostali akcionari.....	1,63%.

3. Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja

3.1 OBRAZLOŽENJE POSLOVANJA ZA 2022. GODINU

U 2022. godini Željeznička infrastruktura Crne Gore je ostvarila pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 389.839 €.

Ukupni prihodi..... 18.312.097 €
Ukupni rashodi..... 17.922.258 €
Finansijski rezultat - dobitak..... 389.839 €

Posmatrajući ostvareni rezultat u odnosu na Plan za 2022. godinu – došlo je do pozitivnog odstupanja realizovanog rezultata za 356.027 € u odnosu na Plan.

Tabela broj 1: Prikaz ostvarenog finansijskog rezultata za 2022. godinu u odnosu na Plan:

Naziv računa	2022.	Plan 2022.	Index Plan 2022/2022
1	2	3	2/3*100
UKUPNI PRIHODI	18.312.097	15.896.412	115
UKUPNI RASHODI	17.922.258	15.862.600	113
NETO REZULTAT	389.839	33.812	1.153

Ostvareni rezultat - dobitak u iznosu od 389.839 € je direktno vezan za sredstva po osnovu Programa za tekuće održavanje željezničke infrastrukture za 2022. godinu.

Naime, ŽICG se više puta obratila Ministarstvu kapitalnih investicija i Ministarstvu finansija, sa informacijom da se u dužem vremenskom periodu iz Budžeta izdvajaju sredstva, koja nijesu ni približno dovoljna za osnovno tekuće održavanje javne željezničke infrastrukture (za 2022. godinu opredijeljeno je 6,5 mil.eura). Iz tog razloga je Vlada Crne Gore, Zaključkom od 30.11.2022. godine, uplatila dodatna sredstva u iznosu od 3.941.199 mil.eura iz tekuće Budžetske rezerve, za urgentnu nabavku materijala i opreme za održavanje pruga i postrojenja, ne bi li se podigao stepen bezbjednosti i efikasnosti na željezničkoj infrastrukturi. Od uplaćenih 3.941.199 mil.eura, dio u iznosu od 2.274.349 € se utrošio u 2022. godinu, a ostatak od 1.666.850 €, prenio se preko odloženih prihoda (495) u 2023. godinu.

Strukturno posmatrajući ukupnu Aktivu Društva, može se zapaziti značajno veće učešće Obrtne imovine za 39 % u odnosu na prethodnu 2021. godinu – što se vezuje za prethodno navedeni pasus o povećanom ulaganju u naše Društvo.

Kada je u pitanju Pasiva - izvori sredstava Društva na dan 31.12.2022. godine, iznose 601.469.742 €. Dugoročna rezervisanja i obaveze na dan 31.12.2022. godine iznose 31.536.900 € i veća su za 6 % u odnosu na dan 31.12.2021. godine, kada su iste iznosile 29.773.615 €. Kratkoročna rezervisanja i obaveze na dan 31.12.2022. godine iznose 12.251.938 € i iste su veće za 3% u odnosu na dan 31.12.2021. godine kada su iste iznosile 11.952.533 €.

Ono što je važno napomenuti ovom prilikom jeste činjenica da - željeznički saobraćaj predstavlja najzeleniji i najsigurniji vid saobraćaja. Svjedoci smo da je tokom poslednjih decenija, željeznički saobraćaj značajno oživio u svijetu, kako zbog zagušenja puteva i sve većih cijena goriva, tako i zbog uticaja Vlada, koje ulažu u željeznice, kao sredstvo za smanjenje emisije CO₂, u kontekstu zabrinutosti zbog globalnog zagrijavanja. Otuda potiču i veliki naponi za unapređenje tehnološkog aspekta željezničkog saobraćaja, jer brze pruge predstavljaju budućnost Zapadnog Balkana.

Zbog svega prethodno navedenog, cilj Željezničke infrastrukture Crne Gore, jeste modernizacija i kvalitetno osposobljavanje crnogorske željezničke pruge, kako bi se povezala sa Evropskim tržištem, što bi ujedno imalo veliki značaj za našu Državu.

Nadamo se da će se razviti svijest o važnosti željezničkog saobraćaja u Crnoj Gori i da će Država nastaviti sa većim ulaganjima u cilju bezbjednosti i modernizacije same željezničke pruge.

3.2 ANALIZA PRIHODA ZA 2022. GODINU

Ukupni prihodi za 2022. godinu iznose 18.312.097 € i isti su veći za 27 % u odnosu na uporedni period prethodne godine kada su iznosili 14.368.798 €.

Tabela broj 2: Tabelarni prikaz prihoda po vrstama za 2022. godinu sa uporednim podacima za prethodnu godinu

PRIHODI	2022.	2021.	Index 2022/2021*100
Poslovni prihodi	17.997.790	14.338.723	126
Finansijski prihodi	314.307	30.075	1.045
UKUPNO :	18.312.097	14.368.798	127

Tabela broj 3: Tabelarni prikaz Strukture prihoda za 2022. godinu sa uporednim podacima za prethodnu godinu

Broj računa	Naziv računa	2022.	2021.	Index: 3/4*100
1	2	3	4	5
6	UKUPNI PRIHODI (1+2+3+4)	18.312.097	14.368.798	127
61	1. PRIHODI OD PRODAJE - NETO PRIHODI	111.218	250.723	44
6120	Prihod od prodaje proizvoda (materijala)	0	108.517	0
6122	Prihod od prodaje usluga	111.218	142.206	78
64+65	2. OSTALI POSLOVNI PRIHODI	17.603.329	13.838.621	127
640100	Po Programu Održavanje željezničke infrastrukture-Budžet	8.774.349	6.228.000	141
640101	Prihod od Vlade-subvencije (kreditni)	5.108.888	4.022.062	127
640300	Prihodi od donacija (projekti)	1.032.034	1.118.323	92
650001	Prihod od stanarine	9.671	9.211	105
650002	Prihod od zakupa zemljišta i poslovnog prostora	143.557	145.177	99
650003	Zakup elektro i telekomunikacionih instalacija	687.151	680.164	101
650004	Prihod po osnovu prefakturisanja drugim licima	51.462	47.373	109
650005+650006	Prihod od prefakturisanja usluga operaterima - ŽPCG, Montecargo	828.990	725.296	114
650007+650008	Prihod od korišćenja infrastrukture - trase ŽPCG, Montecargo	889.724	667.077	133
650200	Prihod od zakupa transportnih sredstava	3.080	33.992	9
659002	Prihod od povraćenog polovnog materijala	69.187	23.204	298
659000+659001+659003	Ostali nepomenuti prihodi	5.234	138.741	4
67	3. OSTALI PRIHODI IZ POSLOVANJA	283.244	249.378	114
670	Dobici od prodaje osnovnih sredstava	236	131.605	0
674	Viškovi	0	10.200	0
675	Naplaćena otpisana potraživanja	277.344	81.518	340
677	Priliv od smanjenja obaveza	31	4.000	1
679	Naknada štete	5.633	22.054	26
66	4. FINANSIJSKI PRIHODI	314.307	30.075	1.045
6 - 66	POSLOVNI PRIHODI	17.997.790	14.338.722	126

Od ukupno ostvarenih prihoda u iznosu od 18.312.097 €, na prihode koji predstavljaju čisto računovodstvenu kategoriju se odnosi 1.981.673 € (10,82 % od ukupno ostvarenih prihoda), a u pitanju su bilansne pozicije koje se pojavljuju i na strani prihoda i na strani rashoda, odnosno ne očekuje se priliv sredstava po navedenim pozicijama i to su:

1) **prihod od donacija** u iznosu od 1.032.034 € – nenovčana/imovinska davanja od strane EU fondova, koja se prikazuju kao razgraničene donacije i koja se amortizuju u toku korisnog vijeka

trajanja imovine, a iznosi amortizacije se evidentiraju kao ostali poslovni prihodi tokom trajanja doniranih osnovnih sredstava

- 2) **prihod po osnovu prefakturisanja drugim licima** u iznosu od 51.462 €
- 3) **prihod od prefakturisanja usluga operaterima - ŽPCG, Montecargo** u iznosu od 828.990 € i
- 4) **prihod od povraćenog materijala** u iznosu od 69.187 €.

➤ **Strukturu Poslovnih prihoda u iznosu od 17.997.790 € čine sledeće vrste Prihoda :**

1) 61: Prihodi od prodaje

- odnosi se na prihod po osnovu angažovanja vagona i radne snage drugim firmama, kao i prodaje polovnog materijala. Za posmatrani period pomenuti prihod je iznosio 111.218 €, što je za 139.505 € (56 %) manje u odnosu na prethodnu 2021. godinu, kada je iznosio 250.723 €. Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 0,62 %. (2021: 1,75 %).

2) 640100: Prihod po Programu održavanja željezničke infrastrukture (Budžet)

- na kraju 2022. godine iznosi 8.774.349 € i isti je u odnosu na prethodnu godinu veći za 41%, odnosno za 2.546.349 €. Budžetom Crne Gore za 2022. godinu, opredijeljen je iznos od 6,5 mil.eura na godišnjem nivou, po Programu za tekuće održavanje željezničke infrastrukture. Međutim, zbog nemogućnosti Društva da redovno finansira svoje tekuće obaveze, uprava je bila prinuđena da pored opredijeljenih 6,5 mil.eura za 2022. godinu, uputi zahtjev za dodatna ulaganja i na osnovu toga je Vlada Crne Gore Zaključkom od 30.11.2022. godine - uplatila dodatna sredstva u iznosu od 3.941.199 mil.eura, od koji se dio od 2.274.349 utrošio u 2022. godini, a ostatak od 1.666.850 €, prenio preko odloženih prihoda (495) u 2023. godinu. Sredstva po osnovu Budžeta od strane Vlade Crne Gore - nemaju uslovljavajućih klauzula za dobijanje sredstava. Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 48,75% (2021: 43,43 %).

3) 640101: Prihod iz Budžeta po osnovu otplate Međunarodnih Kredita (Subvencije)

- za 2022. godinu iznosi 5.108.888 € i isti je veći za 27 %, odnosno 1.086.826 € u odnosu na uporedni period prethodne godine, kada je isti iznosio 4.022.062 €. Obaveze po osnovu dugoročnih kredita knjižimo na klasi 4150, dok obaveze po osnovu kratkoročnih kredita na klasi 4240. Ističemo, da se investicije u toku (klasa 0270), finansiraju po 2 osnova i upravo jednim dijelom iz Kredita, a drugim dijelom iz Donacija EU fondova. Isplata Kredita je odobrena našem Društvu Budžetom Crne Gore za 2022. godinu, po osnovu plaćanja obaveza prema Međunarodnim Kreditorima EIB i EBRD - na poziciji Ostali transferi institucijama. U Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Crne Gore, stoji da se konto 431, odnosi na zahtjeve za plaćanje bez odgovarajućeg činjena protivusluge. Takođe, s obzirom da do kraja 2022. godine - nije donijet Zaključak Vlade po osnovu protivusluga, Društvo je zauzelo stav da knjiženje ostane na konto prihoda (u grupi 640), kao što je bilo i ranijih godina (za period od 2016. godine do danas), kada su svi prilivi po osnovu Međunarodnih kredita bili u vidu subvencija. Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 28,39% (2021: 28,05%).

4) 640300: Prihodi od Donacija (za Projekte)

- predstavlja čisto računovodstvenu kategoriju, jer je u pitanju bilansna pozicija, koja se pojavljuje i na strani prihoda i na strani rashoda, odnosno ne očekuje se priliv sredstava po navedenoj poziciji. Prihod od Donacija u iznosu od 1.032.034 € za 2022. godinu i isti je manji za 8 %, odnosno 86.289 € u odnosu na uporedni period prethodne godine, kada je isti iznosio 1.118.323 €. Ovi prihodi predstavljaju nenovčana, nematerijalna/imovinska davanja od strane EU fondova, koja se prikazuju, kao razgraničene donacije i koja se amortizuju u toku korisnog vijeka trajanja imovine. Ove odložene prihode po osnovu primljenih donacija knjižimo na klasi 4950. Takođe, naglašavamo da se investicije u toku (klasa 0270), finansiraju po 2 osnova i upravo jednim dijelom iz Donacija EU fondova, a drugim dijelom iz Kredita. Iznosi amortizacije doniranog projekta se kvartalno evidentiraju po ugovorenom procentu, na strani prihoda, tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe. Takođe, ova nematerijalna ulaganja se najvećim dijelom odnose na projektne

dokumentaciju, koja se odnosi na remont pruge Vrbnica – Bar. Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja vrši se od dana nabavke kada je nematerijalno ulaganje stavljeno u upotrebu. Osnovicu za obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja čini nabavna vrijednost ili cijena koštanja, odnosno poštena vrijednost umanjena za preostalu vrijednost. Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 5,73% (2021: 7,80 %).

5) 650001: Prihod od stanarine

- odnosi se na izdavanje stanova u vlasništvu željezničke infrastrukture Crne Gore, sa ugovorenim mjesečnim iznosom za zaposlene u našem Društvu. Cijena zakupa korisnicima stanova, utvrđena je Odlukom Odbora Direktora 870/7 od 3.2.2014. godine. Godišnji prihod po ovom osnovu na 31.12.2022. godine je 9.671 € i viši je za 460 € (5 %) u odnosu na prethodnu 2021. godinu. Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 0,05% (2021: 0,06 %).

6) 650002: Prihod od zakupa zemljišta i poslovnog prostora

- odnosi se na zakup poslovnih objekata u stanicama po gradovima - duž pruge željezničke infrastrukture. Cijene zakupa zemljišta i poslovnog prostora se određuje na osnovu Odluke o visini mjesečne naknade za pomenuti prihod (" Sl. list CG ", broj 047/14, 008/16, 059/19 i 044/20). Prihod od zakupa zemljišta i poslovnog prostora u 2022. godini je iznosio 143.557 €, što je 1.620 € (1 %) manje, u odnosu na prethodnu 2021. godinu.

Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 0,80 % (2021:1,01 %).

U nastavku je tabelarni prikaz zakupaca u 2022. godini.

Tabela broj 4: Tabelarni prikaz zakupaca u 2022. godini

Zakupac	PRIHOD	Fakturisano iznos sa PDV-om	Naplaćeno	Ostatak	Procenat naplate
I-XII/22					
Stanica Bar-Sutomore					
Mami Dekor Bar	2.640,00	3.194,40	0,00	3.194,40	0,00%
Medenica Stanojka	1.800,00	2.178,00	2.077,86	100,14	95,40%
Clio auto škola	2.400,00	2.904,00	2.420,00	484,00	83,33%
Montenegro Pekara	720,00	871,20	871,20	0,00	100,00%
Danilo Jovović	4.200,00	5.082,00	2.957,96	2.124,04	58,20%
Minis MNE	4.200,00	5.082,00	4.658,50	423,50	91,67%
Miodrag Đukić	450,00	544,50	544,50	0,00	100,00%
Daki comerc	3.015,00	3.648,15	3.390,22	257,93	92,93%
Srđan Vuksanović	880,00	1.064,80	217,80	847,00	20,45%
Stanica Bijelo Polje					
Franca Marketi	4.550,00	5.505,50	5.505,50	0,00	100,00%
Stanica Danilovgrad					
Obrad Jovović	1.065,60	1.289,38	649,38	640,00	50,36%
Doo Lokomotiva	2.160,00	2.613,60	2.395,80	217,80	91,67%
Stanica Kolašin					
Power AB-GROUP	253,56	306,81	230,08	76,73	74,99%
Slavko Bulatović	180,00	217,80	0,00	217,80	0,00%
Stanica Mojkovac					
Kruščić Mojkovac	1.860,00	2.250,60	1.875,50	375,10	83,33%
Tomont	3.534,00	4.276,14	2.494,39	1.781,75	58,33%
Stanica Nikšić					
Delux doo	1.171,20	1.417,15	236,09	1.181,06	16,66%
Radovan Koprivica	3.955,20	4.785,79	4.386,97	398,82	91,67%
Stanica Podgorica					
Bel doo	1.800,00	2.178,00	1.974,72	203,28	90,67%
Wiraless	1.200,00	1.452,00	1.331,00	121,00	91,67%
Dalas PG	582,84	705,24	646,47	58,77	91,67%
Euro dom	340,20	411,64	377,34	34,30	91,67%
Flaming doo	50,00	60,50	60,50	0,00	100,00%

MMS International	1.500,00	1.815,00	1.815,00	0,00	100,00%
OŽVS	9.006,00	10.897,26	8.172,93	2.724,33	75,00%
Tobacco S press	6.560,00	7.937,60	7.356,80	580,80	92,68%
Telenor (ONE)	2.400,00	2.904,00	1.621,40	1.282,60	55,83%
Plam inženjering	864,00	1.045,44	1.045,44	0,00	100,00%
M-tel	26.596,80	32.182,13	27.931,69	4.250,44	86,79%
Italicom	176,00	212,96	0,00	212,96	0,00%
MONTECARGO	21.074,52	25.500,17	4.148,49	21.351,68	16,27%
ŽPCG	15.305,28	18.519,39	1.543,31	16.976,08	8,33%
Crnogorski telekom AD	6.960,00	8.421,60	7.719,80	701,80	91,67%
Auto škola Bolid	1.350,00	1.633,50	1.391,50	242,00	85,19%
Bratislav Milenović	1.200,00	1.452,00	1.452,00	0,00	100,00%
Auto škola GO Smart	720,00	871,20	871,20	0,00	100,00%
Auto škola Viktorija	720,00	871,20	798,60	72,60	91,67%
Euronet services	2.100,00	2.541,00	2.541,00	0,00	100,00%
Auto škola Fleš	700,00	847,00	847,00	0,00	100,00%
IGP Fidija	60,00	72,60	0,00	72,60	0,00%
Auto moto Stanić	46,80	56,63	56,63	0,00	100,00%
Auto škola Tehnomobil	130,00	157,30	0,00	157,30	0,00%
Nikola Kuč	130,00	157,30	157,30	0,00	100,00%
Auto škola Start	210,00	254,10	169,40	84,70	66,67%
Auto škola Laguna	210,00	254,10	0,00	254,10	0,00%
Auto škola Bojović	130,00	157,30	0,00	157,30	0,00%
Stanica Tuzi					
Albanske željeznice	564,00	682,44	682,44	0,00	100,00%
Carine Albanije	1.290,00	1.560,90	1.560,90	0,00	100,00%
Policija Albanije	546,00	660,66	550,55	110,11	83,33%
UKUPNO:	143.557,00	173.703,97	111.735,16	61.968,81	64,33%

7) 650003: Prihod po osnovu zakupa elektro i telekomunikacionih instalacija

- za 2022. godinu iznosi 687.151 € i isti je veći i za 6.986 € (1 %) , u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosio 680.165 €. Pomenuti prihod se ostvaruje na osnovu Odluke Vlade Crne Gore o visini mjesečne naknade za korišćenje pružnog pojasa i zemljišta željezničke infrastrukture (" Sl. list CG ", broj 047/14, 008/16, 059/19 i 044/20), kojom je utvrđena visina naknade po tom osnovu, kao i naknada za korišćenje poslovnog prostora, regulisana Ugovorom o međusobnim odnosima broj 8781 od 24.03.2016. godine (zaključenog sa MTEL-om d.o.o. Podgorica). Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 3,82% (2021: 4,74%).

8) 650004: Prihod po osnovu prefakturisanja drugim licima

- odnosi se na iznose po osnovu, distributivne električne energije, vode i ostalih režijskih troškova od strane stanara i zakupaca. Kao što smo već naveli i ovaj prihod predstavlja čistu računovodstvenu kategoriju, jer je u pitanju bilansna pozicija, koja se pojavljuje i na strani prihoda i na strani rashoda. Prihod je u 2022. godini iznosio 51.462 €, što je 4.089 € (9%) više u odnosu 2021. godinu. Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 0,29% (2021: 0,33%).

9) 650005+650006: Prihod od prefakturisanja usluga operaterima - ŽPCG, Montecargo

- odnosi se na visoki napon, telefonske impulse, distributivnu električnu energiju, vodu i ostale režijske troškove. Za posmatrani period iznosi 828.990 € i isti je veći za 14 % u odnosu na uporedni period prethodne godine kada je iznosio 725.296 €.

Pomenuti prihod nastaje po osnovu prefakturisanja usluga operaterima i takođe je samo računovodstvena kategorija, jer je u pitanju bilansna pozicija, koja se pojavljuje i na strani prihoda i na strani rashoda. Ugovorom o korišćenju željezničke infrastrukture, koji se svake godine zaključuje sa ŽPCG AD – Podgorica i AD Montecargo, utvrđen je procentualni iznos potrošnje u visini od 47,5 % za oba operatera, od ukupno iskazane obaveze po računu, koji se našem Društvu ispostavlja od strane EPCG AD-Nikšić, tako da se 95 % obaveze prefakturiše, a ostatak obaveze u

visini od 5 % po računu, pripada ŽICG AD-Podgorica. Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 4,61% (2021: 5,06%).

10) 650007+650008: Prihod od korišćenja infrastrukture - trase ŽPCG, Montecargo

- iznosi 889.725 € i veći je za 33 % u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosio 667.077 €. Prihodi od korišćenja infrastrukture – trasa, nastaju po osnovu Ugovora o korišćenju željezničke infrastrukture, koji se svake godine zaključuje sa operaterima, na osnovu Izjave o mreži, na koju saglasnost daje Uprava za željeznice.

Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 4,94% (2021: 4,65%).

Tabela broj 5: Mjesečni prikaz naknada po osnovu korišćenja trasa za 2022. godinu.

Zakupac	PRIHOD	Fakturisano	Naplaćeno	Ostatak	Procenat naplate
ŽPCG AD: I - XII /2022					
Trase za I/22	9.536,00	11.538,56	11.538,56	0,00	100%
Trase za II/22	8.399,61	10.163,53	10.163,53	0,00	100%
Trase za III/22	9.281,26	11.230,32	11.230,32	0,00	100%
Trase za IV/22	8.632,60	10.445,45	10.445,45	0,00	100%
Trase za V/22	9.401,08	11.375,31	11.375,31	0,00	100%
Trase za VI/22	9.519,75	11.518,90	11.518,90	0,00	100%
Trase za VII/22	10.392,88	12.575,38	12.575,38	0,00	100%
Trase za VIII/22	10.128,53	12.255,52	12.255,52	0,00	100%
Trase za IX/22	9.733,99	11.778,13	10.932,67	845,46	93%
Trase za X/22	9.043,70	10.942,88	0,00	10.942,88	0%
Trase za XI/22	8.776,57	10.619,65	0,00	10.619,65	0%
Trase za XII/22	9.102,08	11.013,52	0,00	11.013,52	0%
Ukupno	111.948,05	135.457,14	102.035,64	33.421,50	75,33%

Zakupac	PRIHOD	Fakturisano	Naplaćeno	Ostatak	Procenat naplate
Montecargo AD: I - XII/2022					
Trase za I/22	67.249,32	81.371,68	12.371,68	69.000,00	15%
Trase za II/22	62.297,69	75.380,20	0,00	75.380,20	0%
Trase za III/22	66.897,45	80.945,91	0,00	80.945,91	0%
Trase za IV/22	61.890,33	74.887,30	0,00	74.887,30	0%
Trase za V/22	65.707,25	79.505,77	0,00	79.505,77	0%
Trase za VI/22	67.255,65	81.379,34	0,00	81.379,34	0%
Trase za VII/22	68.503,43	82.889,15	0,00	82.889,15	0%
Trase za VIII/22	75.315,50	91.131,76	0,00	91.131,76	0%
Trase za IX/22	66.117,18	80.001,79	0,00	80.001,79	0%
Trase za X/22	62.488,07	75.610,56	0,00	75.610,56	0%
Trase za XI/22	59.914,83	72.496,94	0,00	72.496,94	0%
Trase za XII/22	54.139,74	65.509,09	0,00	65.509,09	0%
Ukupno	777.776,44	941.109,49	12.371,68	928.737,81	1,31%

11) 650200: Prihod od zakupa transportnih sredstava

- odnosi se na prihod po osnovu angažovanja drezina drugim firmama. Za posmatrani period, pomenuti prihod je iznosio 3.080 €, što je za 91 % manje u odnosu na prethodnu 2021. godinu, kada je iznosio 33.992 EUR.

Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 0,02 % (2021: 0,24 %).

12) 659002: Prihod od povraćenog polovnog materijala

- odnosi se na materijal koji nije utrošen u cjelosti za određene potrebe i koji je vraćen u magacin Društva za dalju namjenu. Prihod je u 2022. godini bio u iznosu od 69.187 €, što je za 198 % više u odnosu na 2021. godinu, kada je iznosio 23.204 €. Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 0,38 % (2021: 0,16 %).

13) 659: Ostali nepomenuti prihodi

- za posmatrani period je u iznosio 5.234 € i odnosi se na prihode po osnovu kazni od strane zaposlenih, koji su zbog nepažnje ili neodgovornosti nanijeli određenu štetu Društvu. Prihod je u 2022. godini manji za od 133.507 €, u odnosu na prethodnu 2021. godinu, 96 %. Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 0,03 % (2021: 0,97 %).

14) 67: Ostali nepomenuti prihodi

- u posmatranom periodu iznose 283.244 €, i veći su za (14%) 33.866 € u odnosu na 2021. godinu kada su iznosili 249.378 €. Ovi prihodi obuhvataju: dobitk od prodaje osnovnih sredstava, naplaćena otpisana potraživanja, priliv od smanjenja obaveza i naknade štete. Učešće pomenutog prihoda u ostvarenim Poslovnim prihodima za posmatrani period iznosi 1,57 % (2021: 1,74 %).

15) 66: Finansijski prihodi

- za 2022. godinu iznose 314.307 € i isti su značajno veći u odnosu na uporedni period prethodne godine, kada su iznosili 30.075 €. Prihod se odnosi na naplaćene kamate na oročena sredstva kod Hipotekarne banke u iznosu od 4.036,22 € i ostalih prihoda u iznosu od 12,31 €, kao i prihod od zateznih kamata po rješenju o izvršenju u iznosu od 310.258,25 €.

3.3 ANALIZA RASHODA ZA 2022. GODINU

Ukupni rashodi za 2022. godinu iznose 17.922.258 € i isti su značajno manji u odnosu na uporedni period prethodne godine, kada su iznosili 45.346.199 €.

Tabela broj 6: Prikaz ostvarenih rashoda za 2022. godinu sa uporednim podacima za prethodnu godinu

RASHODI	2022.	2021.	Index 2022/2021
Poslovni rashodi	17.761.607	45.160.945	39
Finansijski rashodi	160.651	185.254	87
UKUPNO :	17.922.258	45.346.199	40

Tabela broj 7: Tabelarni prikaz Strukture rashoda za 2022. godinu sa uporednim podacima za prethodnu godinu

Broj računa	Naziv računa	2022.	2021.	Index: 3/4*100
1	2	3	4	5
5	UKUPNI RASHODI (1+2+3+4+5+6+7)	17.922.258	45.346.198	40
50+51	1. NABAVNA VRIJEDNOST PRODATE ROBE I TROŠKOVI MATERIJALA	2.049.123	1.878.684	109
501900	Nabavna vrijednost prodatog materijala	243	67.789	0
5110	Troškovi sirovina I osnovnog materijala	574.081	553.495	104
5121	Troškovi kancelarijskog materijala	2.294		
5123	Trošak alata I inventara	36.213	50.749	71
5122+5124	Troškovi rezervnih djelova I ostalog materijala	163.598	54.315	301
513000	Troškovi EE - visoki napon	827.193	725.760	114
513001	Troškovi EE - niski napon	333.031	335.928	99
5131+5133	Troškovi goriva i maziva	112.471	90.649	124
52	3. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI	7.006.665	6.564.898	111
	Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	5.250.140	3.838.861	104
	1/ Troškovi poreza	71.945	508.125	146
	2/ Troškovi doprinosa za penzije	1.274.362	1.160.340	
	3/ Troškovi doprinosa	410.219	1.057.572	92
53+54+55(dio)	2. OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	1.118.243	1.011.645	84
531	Troškovi transportnih usluga	148.079	142.282	166
532	Troškovi usluga održavanja	172.410	118.157	63
549002+545000	Rezervisanja za zaposlene (jubilarne i otpremnine)	30.082	17.300	88

549000	Rezervisanja za sudske sporove	170.232	185.353	151
5502	Troškovi komunalnih usluga	45.137	53.812	107
5509	Troškovi neproizvodnih usluga	96.779	58.349	1.234
553	Troškovi provizije banaka	56.553	90.450	5
5590	Troškovi sudskih izvršenja	173.346	196.519	8
533+539+5500+5503+5504 +551+552+554+555+5599	Ostali troškovi	225.626	149.423	156
54	4. AMORTIZACIJA	7.377.425	5.659.837	0
540400	Amortizacija	7.377.425	5.659.837	130
57	5. OSTALI RASHODI IZ POSLOVANJA	207.857	334.060	130
570	Gubici po osnovu rashodovanja	156.127	12.649	107
574	Manjkovi	873	16.356	137
576+577	Otpis potraživanja i zaliha materijala	21.777	286.390	14
579	Troškovi naknade štete – renta	29.080	18.665	110
58	6. RASHODI PO OSNOVU VRIJEDNOSNOG USKLAĐIVANJA STALNE IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)	2.294	29.711.820	39
56	7. FINANSIJSKI RASHODI	160.651	185.254	87
5 - 56	POSLOVNI RASHODI	17.761.607	45.160.944	39

➤ **Strukturu Poslovnih rashoda u iznosu od 17.761.607 € čine sledeće vrste rashoda:**

1) 50+51: Troškovi materijala

- za 2022. godinu iznose 2.049.123 € i isti su veći za 9 % u odnosu na prethodnu godinu, kada su iznosili 1.878.684 €. Pomenuti troškovi obuhvataju: nabavnu vrijednost prodatog materijala, troškove sirovina i osnovnog materijala, troškove kancelarijskog materijala, trošak alata i inventara, troškovi rezervnih djelova i ostalog materijala, zatim, goriva i maziva i troškove električne energije (visoki napon i distributivna električna energija). U navedenoj strukturi, nije bilo prodaje materijala jer dvije licitacije nisu realizovane, dok su troškovi alata i inventara manji za 29 % u odnosu na prethodnu godinu. Učešće pomenutog troška u ostvarenim poslovnim rashodima za posmatrani period iznosi 11,54 % (2021: 4,16 %).

2) 52: Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

- za 2022. godinu iznose 7.006.665 € i veći su za 11 % u odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 6.564.898 €. Broj zaposlenih na dan 31.12.2022. godine je 774, prosječna neto zarada u ŽICG AD za 2022. godinu iznosi 667,73 €, odnosno, bez uključenih sudskih naknada 561,05 € i ista je manja za 21,2 % u odnosu na prosječnu zaradu u Državi - koja u 2022. godini iznosi 712 €. Učešće troškova zarada u ostvarenim poslovnim rashodima za posmatrani period iznosi 39,45% (2021: 14,54%).

3) 53+54+55(dio): Ostali troškovi poslovanja

- iznose 1.118.243 € i isti su veći za 11 % u odnosu na uporedni period prethodne godine, kada su iznosili 1.011.645€. Strukturu ostalih poslovnih rashoda čine troškovi: troškovi transportnih usluga, troškovi usluga održavanja, rezervisanja za zaposlene (jubilarne i otpremnine), rezervisanja za sudske sporove, troškovi komunalnih usluga, troškovi neproizvodnih usluga, troškovi provizije banaka, troškovi sudskih izvršenja i ostali troškovi. Učešće pomenutog troška u ostvarenim poslovnim rashodima za posmatrani period iznosi 6,30 % (2021: 2,24 %).

4) 54: Trošak amortizacije

- za 2022. godinu iznosi 7.377.425 € i ovaj trošak je veći za 30 %, odnosno za 1.717.588 € u odnosu na prethodnu godinu, kada je iznosio 5.659.837 €. Amortizacija se obračunava za materijalnu imovinu, nekretnine, postrojenja i opremu, a uređena je propisima i u skladu sa njima, se u finansijskim izvještajima pravnog lica iskazuje, kao rashod perioda za koji je obračunata. Učešće pomenutog troška u ostvarenim poslovnim rashodima za posmatrani period iznosi 41,54 % (2021: 12,53 %).

5) 57: Ostali rashodi iz poslovanja

- iznose 207.857 € i isti su manji za 38 % u odnosu na uporedni period prethodne godine, kada su iznosili 334.060€. Strukturu ostalih poslovnih rashoda čine troškovi: gubici po osnovu rashodovanja, manjkovi, otpis potraživanja i zaliha materijala i troškovi naknade štete (renta). Učešće pomenutog troška u ostvarenim poslovnim rashodima za posmatrani period iznosi 1,17% (2021: 0,74%).

6) 58: Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)

- pomenuti rashodi u 2022. godini iznose 2.294 €, dok su u prethodnoj godini iznosili 29.711.820 € kada je uknjižena procjena imovine. Rashodi po osnovu umanjenja vrijednosti imovine, iskazuju se preko grupe računa 58 i vrednuju se po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha, a ukidanje vrijednosti imovine se iskazuje preko grupe računa 68 – prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine. Učešće pomenutog troška u ostvarenim poslovnim rashodima za posmatrani period iznosi 0,01 % (2021: 65,79 %).

7) 56: Finansijski rashodi

- za 2022. godinu iznose 160.651 € i isti su manji u odnosu na uporedni period prethodne godine za 13 % kada su iznosili 185.254 €. U pitanju su:

1. **kamate za osnovna sredstva u iznosu 157.179,71 €** (kamate iz kredita: ČEB 22184 IV Tranša – **5.554,43 €**, EBRD 40344 /15.000.000/ - **23.405,10 €**, EBRD 37232 /4.000.000/ III Tranša – **8.456,54 €**, EBRD 37232/10.000.000/ - **28.866,98 €**, EIB II 25.980 /7.000.000/ – **101.865,37 €**).
2. **kamate za obrtna sredstva 3.392,25 €** (plaćene subvencionirane kamate za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u ŽICG, na kontu 562001), kao i
3. **zatezne kamate 78,61 €** (kamate po osnovu PDV-a na kontu 562000).

3.4 POTRAŽIVANJA OD KUPACA NA DAN 31.12.2022. GODINE

Ukupna aktivna potraživanja Društva na dan 31.12.2022. godine iznose **2.914.379 €**. Najveći dio pomenutog iznosa, odnosno 86% se odnosi na potraživanja od operatera (Montecargo AD i ŽPCG AD), po osnovu korišćenja željezničke infrastrukture.

Tabela broj 8: Prikaz potraživanja – 15 najvećih kupaca na 31.12.2022. godine

Aktivna potraživanja umanjena za Ispravku vrijednosti - konta: 202200 202201 202202 203000 203001 209200						
R.br.	Br. izvora	Naziv	Pocetni saldo	Duguje	Potrazuje	Saldo
1	K-0233	MONTECARGO AD	1,437,680.13	1,540,005.72	1,171,923.49	1,805,762.36
2	K-0191	ZELJEZNICKI PREVOZ CRNE GORE AD	890,222.39	591,661.31	780,554.34	701,329.36
3	K-0513	IGP FIDIJA DOO	87,894.27	119,266.83	103,134.56	104,026.54
4	K-0300	ODRZAVANJE ZELJEZNICKIH SREDSTAVA	80,393.75	29,391.19	29,791.43	79,993.51
5	370001	ELEKTROPRIVREDA CG NIKSIC	0	67,910.20	0	67,910.20
6	K-0114	DRUSTVO ZA TELEKOMINIKACIJE M-TEL	60,355.72	373,279.10	379,613.19	54,021.63
7	511033	TELEKOM CRNE GORE	-583.54	278,336.18	254,883.87	22,868.77
8	K-0301	BOZOVIC SASA	19,246.84	0	0	19,246.84
9	K-0685	INFR. OPTIMIZACIJSKA GRUPA DOO	18,369.14	0	0	18,369.14
10	511037	GEOSONDA	18,194.40	0	0	18,194.40
11	510140	UPRAVA POLICIJE	18,008.59	7,468.06	7,532.81	17,943.84
12	K-0160	DOO MOSTOGRADNJA	16,548.24	0	0	16,548.24
13	K-0661	PAVEL DOO	13,580.69	0	0	13,580.69
14	K-0656	TEHNOPUT DOO	12,196.80	0	0	12,196.80

15	510141	UPRAVA PRIHODA I CARINA	10,986.73	3,692.52	3,364.33	11,314.92
Ukupno za 15 najvećih kupaca			2,683,094.15	3,011,011.11	2,730,798.02	2,963,307.24
Ostali kupci			-43,411.27	357,637.11	363,154.53	-48,928.69
Σ			2,639,682.88	3,368,648.22	3,093,952.55	2,914,378.55

➤ **Ukupno potraživanje od Montecargo AD na dan 31.12.2022. godine, iznosi 1.805.762,36 € od čega su:**

- 1) trase: 1.122.840,91 €
- 2) visoki napon: 573.113,07 €
- 3) zakup poslovnog prostora: 61.835,77 €
- 4) ostale usluge: 47.972,61 €

➤ **Ukupno potraživanje od ŽPCG AD na dan 31.12.2022. godine, iznosi 701.329,36 € od čega su:**

- 1) trase: 33.421,51 €
- 2) visoki napon: 525.494,90 €
- 3) zakup poslovnog prostora: 42.963,41 €
- 4) ostale usluge: 99.449,54 €

3.5 OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I POREZI I DOPRINOSI

Obaveze ŽICG AD prema dobavljačima i obaveze po osnovu poreza i doprinosa na zarade na dan 31.12.2022. godine iznose **7.384.882,78 €** i to :

1. **Obaveza prema dobavljačima (1+2) ..... 2.254.802,51 €**
  - 1) Obaveze za zadržani novac (433001)..... 677.192,74 €
  - 2) Obaveza prema dobavljačima (433000|434000|434001) ..... 1.577.609,77 €

Tabela broj 9: Prikaz dugovanja - 15 najvećih dobavljača na 31.12.2022. godine

Dobavljači - konta: 433000 433001 434000 434001						
R.br.	Br. izvora	Naziv	Pocetni saldo	Duguje	Potrazuje	Saldo
1	370001	ELEKTROPRIVREDA CG NIKSIC	-1.327.975,41	1.150.022,35	1.000.903,35	-1.178.856,41
2	D-01124	EURO-ASFALT dio stranog drustva	-134.704,79	0	480.311,30	-615.016,09
3	D-01028	HEMOS IMPREGNACIJA DOO	-76.136,25	106.061,05	146.161,01	-116.236,21
4	D-00879	AZD PRAHA	-74.001,12	88.766,06	118.629,53	-103.864,59
5	D-01273	MAKSPRO CRNA GORA DSD	-40.612,75	0	8.057,87	-48.670,62
6	D-00503	BARANKA DOO	-22.370,11	23.676,53	38.695,42	-37.389
7	30001	JP ZELJEZNICE SRBIJE	0	10.000	34.751	-24.751
8	D-00444	ZELJEZNICKI PREVOZ CRNE GORE	-23.932,14	131.039,22	130.343,22	-23.236,14
9	510002	FC SNADBIJEVANJE PODGORICA	-27.203,66	214.378,82	210.297,56	-23.122,40
10	510866	FIDIJA	-334.284,86	571.875,06	251.094,81	-13.504,61
11	D-01190	G TECH	-356,53	5.214,53	16.242,29	-11.384,29
12	D-00794	JOLLY-COMMERCE DOO NIKSIC	80,55	478,89	7.319,98	-6.760,54
13	30033	FC SNADBIJEVANJE BIJELO POLJE	-8.165,59	66.787,94	64.485,72	-5.863,37
14	30003	FC SNADBIJEVANJE BAR	-5.455,60	58.440,03	58.106,85	-5.122,42
15	D-01225	MAF NK d.o.o.	-0,88	2.618,34	6.425,49	-3.808,03
Ukupno za 15 najvećih dobavljača			-2.075.119,14	2.429.358,82	2.571.825,40	-2.217.585,72
Ostali dobavljači			-832.730,31	10.391.320,07	9.595.806,55	-37.216,79
Σ			-2.907.849,45	12.820.678,89	12.167.631,95	-2.254.802,51

2. Obaveza za poreze i doprinose na zarade

Stanje obaveza na dan 31.12.2022. godine.....	5.130.080,27 €
- Porezi i doprinosi.....	3.979.129,34 €
(dio VII/15 i XII/15; I/21 do XII/22)	
- Stambeni fond.....	894.286,34 €
(III/2015-XII/2015; V/16-V/18; XI/20-XII/2022)	
- Beneficirani radni staž (2003-2011).....	145.108,59 €
- Prenijete obaveze diobnim bilansom.....	111.556,00 €

Rješenjem Poreske uprave broj 03/1-3099/2-17 od 10.4.2017. godine usvojen je zahtjev Društva za Reprogram poreskog potraživanja u iznosu od 3,288 mil.eura, na način što je Društvo uplatilo jednokratni iznos od 10 % (0,328 mil.eura) u roku od 90 dana od dana donošenja Rješenja, a ostatak duga u iznosu od 2,959 mil.eura, plaćalo u 60 jednakih mjesečnih rata u iznosima od po 49.325 €. ŽICG je do sada izmirila sve obaveze utvrđene prethodno pomenutim Rješenjem i planira da u 2023. godini ukoliko isti odobri Uprava prihoda i carina potpiše novi Repogram.

3.6 PLAĆENE KREDITNE OBAVEZE ZA 2022. GODINU

Za 2022. godinu prispjele obaveze po međunarodnim kreditima su iznosile 5.108.888,56 €. Zbog nemogućnosti Društva da iz poslovnih sredstava servisira prispjele kreditne obaveze, sredstva za plaćanje istih opredijeljena su Budžetom Crne Gore za 2022. godinu u okviru potrošačke jedinice Uprave za željeznice na poziciji: ostali transferi institucijama - konto 431. U Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Crne Gore i budžete opština, navodi da se konto 431, odnosi na zahtjeve za plaćanje bez odgovarajućeg činjena protivusluge. Dakle, sva davanja od strane Vlade Crne Gore - nemaju uslovljavajućih klauzula.

Plaćene kreditne obaveze po strukturi:

➤ ČEB 22184.....	503.364,69 €
glavnica	497.810,21 €
kamata.....	5.554,48 €
➤ EBRD 40344.....	1.619.149,77 €
glavnica	1.594.128,46 €
kamata.....	23.405,10 €
komisiona provizija.....	1.616,21 €
➤ EBRD 37232 III tranša.....	305.365,94 €
glavnica	296.909,40 €
kamata.....	8.456,54 €
➤ EBRD 37232 III i IV tranša.....	1.042.387,68 €
glavnica	1.013.520,70 €
kamata.....	28.866,98 €
➤ EIB 25980.....	568.243,85 €
glavnica.....	466.378,48 €
kamata.....	101.865,37 €
➤ EIB 85597.....	1.070.376,63 €
glavnica.....	903.225,82 €
kamata.....	167.150,81 €

3.7 FINANSIJSKI RIZICI

Identifikacija rizika je proces kojim se identifikuju i dokumentuju potencijalni rizici. Željeznička infrastruktura Crne Gore se u svom poslovanju suočava sa kreditnim rizikom, koji prevashodno proističe po osnovu potraživanja iz poslovanja i rizikom likvidnosti, koji se ogleda u poteškoćama u izmirivanju svojih finansijskih obaveza.

Izloženost Društva kreditnom riziku po osnovu potraživanja iz poslovanja, zavisi najviše od naplate potraživanja usluga od dva operatera, koji učestvuju u ukupnim potraživanjima sa oko 86 %. Zbog nemogućnosti naplate potraživanja po osnovu korišćenja željezničke infrastrukture redovnim putem, Društvo ne može da planira realizaciju svojih obaveza prema EPCG AD-Nikšić, po osnovu utrošene električne energije od strane operatera, kao i da redovno plaća obaveze prema Državi po osnovu poreza i doprinosa na zarade.

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo biti suočeno sa poteškoćama u izmirivanju svojih finansijskih obaveza. Društvo upravlja svojom likvidnošću sa ciljem da, koliko je to moguće, uvijek ima dovoljno sredstava da izmiri svoje dospjele obaveze. Planiranje novčanog toka vrši se na nivou poslovnih aktivnosti Društva.

Kako je za 2022. godinu Država opredijelila nedovoljna sredstva iz Budžeta, ista su prikazana kroz dio tekućeg održavanja željezničke infrastrukture, sa upravljanjem i regulisanjem saobraćaja. Opredijeljeni iznos sredstava iz

Budžeta ne može da pokrije ukupni trošak bruto zarada. Ovako određen Budžet je nedovoljan i zato Društvo nije u mogućnosti da obezbijedi iz sopstvenih sredstava uredno servisiranje obaveza po osnovu dobijenih međunarodnih kredita, iz kog razloga je Vlada Crne Gore i dala garanciju.

3.8 BILANS STANJA NA 31.12.2022. GODINE

POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznosi		
			Tekuća 2022. godina	Kranje stanje 2021. godine	Početno stanje 2021. godine
AKTIVA					
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001				
B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		586,600,300	587,699,215	610,434,342
I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003		4,339,548	4,979,010	5,629,967
1. Ulaganja u razvoj	004				
2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005	14	4,339,548	4,979,010	5,629,967
3. Goodwill	006				
4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007				
II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008		582,034,038	582,432,135	604,627,981
1. Zemljište i objekti	009	15	553,142,369	558,679,981	582,793,322
2. Postrojenja i oprema	010	15	12,001,908	13,287,863	11,311,663
3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011	15	58,763	58,764	54,389
3.1. Investicione nekretnine	012				
3.2. Biološka sredstva	013		4,569	4,569	4,569
3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014		54,195	54,195	49,820
4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015	15	16,830,997	10,405,527	10,468,607
III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016		226,714	288,070	176,394
1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017		0		
2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018				
3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019	16	152,091	204,485	81,990
4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020				
5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021				
6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrednosti)	022				
7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023	16	74,622	83,585	94,404
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024				
D. OBRтна SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		14,841,390	10,693,175	13,606,727
I. ZALIHE (027 do 030)	026		3,395,197	3,566,399	3,606,214
1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	027	17	3,308,213	3,479,415	3,519,230
2. Nedovršena proizvodnja	028				
3. Gotovi proizvodi i roba	029		0		
4. Dati avansi	030	17	86,984	86,984	86,984
II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031		3,283,810	2,765,588	2,619,326
1. Potraživanja od kupaca	032	18	2,914,379	2,639,683	2,384,040
2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033				
3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034				
4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		369,432	125,905	235,286
4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036				
4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037	18	18,784	26,920	
4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038	18	350,647	98,985	235,286
III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039		2,093,099	2,018,111	1,682,404
1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju	040				
2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	041				
3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042	19	2,093,099	2,018,111	1,682,404
IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043	20	6,069,284	2,343,077	5,698,782
V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044				
E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045	21	28,051	42,402	78,340
F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		601,469,742	598,434,792	624,119,408

POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznosi		
			Tekuća 2022. godina	Kranje stanje 2021. godine	Početno stanje 2021. godine
PASIVA					
A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101		513,736,350	513,398,905	540,956,411
I. OSNOVNI KAPITAL	102	22	439,663,127	439,663,127	439,663,127
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103				
III. EMISIONA PREMIJA	104				
IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105		108,421,663	108,630,855	105,217,606
1. Zakonske rezerve	106				
2. Statutarne rezerve	107				
3. Druge rezerve	108				
4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109	22	108,421,663	108,630,855	105,217,606
5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110				
VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111		-34,348,439	-34,895,077	-3,924,321
1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112		156,798		
2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113		389,839		
3. Gubitak ranijih godina	114		34,895,077	3,924,321	3,325,964
4. Gubitak tekuće godine	115			30,970,756	598,357
VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116				
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117		31,536,900	29,773,615	33,671,862
I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118		265,548	321,150	310,683
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119	23	265,548	321,150	310,683
2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120				
3. Ostala dugoročna rezervisanja	121				
II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122		31,271,351	29,452,465	33,361,178
1. Dugoročni krediti	123	24	29,392,987	27,574,986	31,528,275
2. Ostale dugoročne obaveze	124	25	1,878,364	1,877,479	1,832,903
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125				
D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126	26	42,788,071	42,153,255	38,372,594
E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127		12,251,938	11,952,533	9,962,057
I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128	30	471,209	524,949	596,039
II KRATKOROČNE OBAVEZE (130 do 137)	129		11,780,728	11,427,584	9,366,018
1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130	27	87,556	5,133	99,879
2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131	27	4,304,783	4,636,182	3,575,338
3. Priljeni avansi, depoziti i kaucije	132	28	8,966	8,966	92,948
4. Obaveze prema dobavljačima	133	28	2,254,803	2,908,521	2,787,876
5. Obaveze po menicama	134				
6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135				
7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136				
8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137		5,124,621	3,868,782	2,809,977
8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138				
8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139	29	5,124,621	3,868,782	2,804,615
8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140	29			5,362
8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141				
8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142				
F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143	29	1,156,484	1,156,484	1,156,484
G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		601,469,742	598,434,792	624,119,408

3.9 BILANS USPJEHA NA 31.12.2022. GODINE

POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
			Tekuća 2022. godina	Prethodna 2021. godina
2	3	4	5	6
1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201	4	111,218	250,723
2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		17,886,573	14,087,999
a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205	4	17,603,329	13,838,621
b) Ostali prihodi iz poslovanja	206	12	283,244	249,378
c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
5. Troškovi poslovanja (209+210)	208		10,514,710	8,550,166
a) Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	209	5	2,049,123	1,878,684
b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210	7	1,088,161	1,011,645
Amortizacija	210a	8	7,377,425	5,659,837
6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211		7,036,746	6,564,898
a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212	6	5,280,221	3,838,861
b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213	6	1,756,525	2,726,037
1/ Troškovi poreza	214		71,945	508,125
2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		1,274,967	1,160,340
3/ Troškovi doprinosa	216		409,614	1,057,572
7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217		0	29,634,871
a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218	9	0	29,634,871
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219			
8. Ostali rashodi iz poslovanja	220	13	207,857	334,060
I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221		238,477	-30,745,273
9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222		0	0
a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			
10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226		0	0
a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			
b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229			
11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230		314,307	30,075
a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233	10	314,307	30,075
12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234		-2,294	-76,949
a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235			
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236		2,294	76,949
13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237		160,651	185,254

a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238			
b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240	11	160,651	185,254
II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241		151,362	-232,128
III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		389,839	-30,977,401
IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		389,839	-30,977,401
14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		0	0
1. Tekući porez na dobit	246			
2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247			
15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248		389,839	-30,977,401
VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)	249		-209,192	3,413,248
1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250		-156,798	3,290,753
2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257		-52,393	122,495
VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/	258			
VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)	259		-209,192	3,413,248
IX. NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT (248+259)	260		180,648	-27,564,153
X. ZARADA PO AKCIJI	261			
1. Osnovna zarada po akciji	262			
2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA	264			
XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBEĐUJU KONTROLU	265			

3.10 ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU NA 31.12.2022. GODINE

Pozicija	OPIS	Red. br.	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Red. br.	Ostali kapital (rn 309)	Red. br.	Neupla-ćeni upisani kapital (grupa 31)	Red. br.	Emisiona premija (rn 320)	Red. br.	Rezerve (rn 321, 322)	Red. br.	Revalorizacije rezerve (grupa 33)	Red. br.	Neraspo- ređena dobit (grupa 34)	Red. br.	Gubitak (grupa 35)	Red. br.	Otkuplje- ne sopstve- ne akcije i udjeli (rn 237)	Red. br.	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6++7+8-9-10)
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11									
1.	Stanje na dan 01.01.2021. godine	401	439,663,127	410	419	428	437	446	105,217,606	455	464	3,924,321	473	482	540,956,412						
2.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	402	411	420	429	438	447	456	465	474	483	0									
3.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2021. godine (r.br. 1+2)	403	439,663,127	412	0 421	0 430	0 439	0 448	105,217,606	457	0 466	3,924,321	475	0 484	540,956,412						
4.	Neto promjene u 2021. godini	404	413	422	431	440	449	3,413,249	458	467	30,970,756	476	485	-27,557,507							
5.	Stanje na dan 31.12.2021. godine (r.br. 3+4)	405	439,663,127	414	0 423	0 432	0 441	0 450	108,630,855	459	0 468	34,895,077	477	0 486	513,398,905						
6.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	406	415	424	433	442	451	460	469	478	487	0									
7.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2022. godine (r.br. 5+6)	407	439,663,127	416	0 425	0 434	0 443	0 452	108,630,855	461	0 470	34,895,077	479	0 488	513,398,905						
8.	Neto promjene u 2022. godini	408	417	426	435	444	453	-209,192	462	389,839	471	480	489	180,648							
9.	Stanje na dan 31.12.2022. godine (r.br. 7+8)	409	439,663,127	418	0 427	0 436	0 445	0 454	108,421,663	463	389,839	472	34,895,077	481	0 490	513,579,553					

3.11 ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

POZICIJA	Redni broj	Iznos	
		Tekuća 2022. godina	Prethodna 2021. godina
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	18,835,760	14,302,676
1. Prodaja i primljeni avansi	302	2,890,104	2,586,568
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	96,068	30,075
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	15,849,588	11,686,033
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	14,180,064	9,979,036
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	7,817,882	3,673,231
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	5,989,234	5,802,442
3. Plaćene kamate	308	274,462	350,579
4. Porez na dobitak	309		
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	98,486	152,784
III. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	4,655,696	4,323,640
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312	693,655	4,909,794
1. Prodaja akcija i udjela	313		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina,	314	17,673	10,810
3. Ostali finansijski plasmani	315	675,983	4,898,984
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316		
5. Primljene dividende	317		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318	2,368,875	7,369,809
1. Kupovina akcija i udjela	319		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	320	2,368,875	7,369,809
3. Ostali finansijski plasmani	321		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	322	-1,675,219	-2,460,015
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323	8,175,747	787,106
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti	325	8,168,935	778,784
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326	6,812	8,322
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327	7,330,016	6,006,436
1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze	329	7,330,016	6,006,436
3. Finansijski lizing	330		
4. Isplaćene dividende	331		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	332	845,731	-5,219,330
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333	3,826,208	-3,355,705
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334	2,243,077	5,698,782
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	335		
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	336		
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337	6,069,284	2,343,077

3.12 STATISTIČKI ANEKS

Grupa računa, račun	POZICIJA	Red. broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća 2022. godina	Prethodna 2021. godina
1	2	3	4	5	6
	Prosječan broj zaposlenih (ukupan broj zaposlenih krajem svakog mjeseca djeljen sa brojem mjeseci)	001			
60	Prihodi od prodaje robe	002			
61	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	003		111,218	250,723
62	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	004			
640	Prihodi od subvencija, prihodi od dotacija i prihodi od donacija	005		14,915,272	11,368,385
650	Prihodi od zakupnina	006		2,613,636	2,308,291
673	Dobici od prodaje materijala	007			
501	Nabavna vrijednost prodate robe	008		243	67,789
511	Troškovi materijala za izradu	009		574,081	553,495
512	Troškovi ostalog materijala (režijskog)	010		202,105	105,064
513	Troškovi goriva i energije	011		1,272,695	1,152,336
520	Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	012		6,139,132	5,602,070
529	Naknada troškova smještaja i ishrane na službenom putu, naknade troškova prevoza na službenom putu	013		107,945	63,759
53	Troškovi proizvodnih usluga	014		336,148	276,717
531 i 532	Troškovi transportnih usluga i troškovi usluga održavanja	015		320,489	260,439
533	Troškovi zakupnina	016		6,450	7,871
534 i 535	Troškovi sajmovi i troškovi reklame i propagande	017			
536	Troškovi istraživanja	018			
550 i 551	Troškovi neproizvodnih usluga i troškovi reprezentacije	019		309,968	193,125
552 i 553	Troškovi premije osiguranja i troškovi platnog prometa	020		78,347	118,048
573	Gubici od prodaje materijala	021			
10	Zalihe materijala	022		3,308,213	3,479,415
11	Zalihe nedovršene proizvodnje	023			
12	Zalihe gotovih proizvoda	024			
13	Zalihe roba	025		0	

Rb	Račun	Analički prikaz prihoda i izdataka vezanih za nematerijalnu imovinu	Vrijednost
Prihodi:			
1	652	Prihodi od naknada po osnovu patenata	
2	652	Prihodi po osnovu autorskih prava	
3	652	Prihodi od prodaje licenci	
Izdaci (neto) za :			
4	010	Ulaganja u razvoj	
		0100 Ulaganja u razvoj tržišta, sa efektom dužim od jedne godine	
		0101 Ulaganja u razvoj tehnologije, sa efektom dužim od jedne godine	
		0102 Ulaganja u razvoj proizvoda, sa efektom dužim od jedne godine	
		0103 Ostali izdaci za razvoj	
		0108 Ispravka vrijednosti ulaganja u razvoj	
		0109 Obezvredjenje vrijednosti ulaganja u razvoj	
5	011	Koncesije, patenti, licence i slična prava	
		0110 Koncesije	
		0111 Patenti	
		0112 Licence	
		0113 Pravo na industrijski uzorak, žig, model, zaštitni znak i sl.	
		0114 Druga slična prava	
		0118 Ispravka vrijednosti koncesija, patenata, licenci i sličnih prava	
		0119 Obezvredjivanje koncesija, patenata, licenci i sličnih prava	
6	012	Goodwill	
		0120 Goodwill nastao po osnovu stečene (pripojene) neto imovine drugog	
		0121 Goodwill nastao po osnovu kupovine akcija i udjela u drugom	
		0129 Obzvređenje goodwill-a	
7	014	Ostala nematerijalna ulaganja	
		0140 Računarski programi	
		0141 Pravo korišćenja gradskog građevinskog zemljišta	
		0142 Ulaganja u lizing	
		0145 Ostala nematerijalna ulaganja	9,867,663
		0148 Ispravka vrijednosti ostalih nematerijalnih ulaganja	5,528,115
		0149 Obezvredjenje ostalih nematerijalnih ulaganja	
8	015	Nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0150 Ulaganja u razvoj u pripremi	
		0151 Interno generisana nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0155 Druga nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0159 Obezvredjenje nematerijalnih ulaganja u pripremi	
9	016	Avansi za nematerijalna ulaganja	
		0160 Avansi za nematerijalna ulaganja u razvoj	
		0161 Avansi za druga nematerijalna ulaganja	

4. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela

Na ponovljenoj XXII Vanrednoj Skupštini akcionara koja je održana 10.11.2021. godine, Odlukom Skupštine akcionara broj 9775/3, izabran je Odbor direktora dvadesetprvog saziva u sastavu:

1. Milena Šuković, predstavnik državnog kapitala,
2. Radovan Vukić, predstavnik državnog kapitala,
3. Radovan Mrdak, predstavnik državnog kapitala,
4. Stefan Pižurica, predstavnik državnog kapitala i
5. Nedeljko Šušlavčević, predstavnik manjinskih akcionara.

Na prvoj Konstitutivnoj sjednici održanoj dana 10.11.2021. godine, izabrani članovi Odbora direktora su između sebe za predsjednika Odbora direktora izabrali Milenu Šuković, dipl.ecc.

U periodu od 01.01.2022. godine do 27.06.2022. godine, ukupno je održano 19 sjednica Odbora direktora na kojima su donijete 53 odluke i 55 zaključaka (53+55=108).

Odbor direktora je svoj rad obavljao u skladu sa Statutom Društva i Poslovníkom o radu Odbora direktora, kojim se bliže uređuje organizacija i način rada Odbora direktora u ostvarivanju prava i dužnosti utvrđenih zakonom, Statutom i drugim opštim aktima Društva.

Odbor direktora broji 5 članova, koje bira i razrješava Skupština akcionara.

Predsjednik Odbora direktora se imenuje na prvoj Konstitutivnoj sjednici koja se održava nakon izbora članova Odbora direktora od strane Skupštine akcionara.

Po osnovu članstva u organima upravljanja, u ovom Društvu, pravo na naknadu za članstvo u Odboru direktora imaju svi izabrani članovi Odbora direktora.

Visina naknade za rad u Odboru direktora ovog Društva, u skladu sa Odlukom o utvrđivanju naknade članovima Odbora direktora Željezničke infrastrukture Crne Gore - AD Podgorica broj 4715/5 od 31.05.2021.godine, koja je donijeta na redovnoj Godišnjoj Skupštini akcionara iznosi, za predsjednika Odbora direktora u visini jedne prosječne zarade u Društvu ostvarene u prethodnoj godini, dok članovima Odbora direktora pripada naknada u visini 70% prosječne zarade u Društvu ostvarene u prethodnoj godini.

Na Redovnoj Skupštini akcionara koja je održana 27.06.2022. godine, Odlukom Skupštine akcionara broj 10290/7 izabran je Odbor direktora dvadesetdrugog saziva u sastavu:

1. Radovan Vukić, predstavnik državnog kapitala,
2. Vladimir Merdović, predstavnik državnog kapitala,
3. Novo Nikčević, predstavnik državnog kapitala,
4. Ljubiša Ćurčić, predstavnik državnog kapitala i
5. Nedeljko Šušakvević, predstavnik manjinskih akcionara.

Na prvoj Konstitutivnoj sjednici održanoj dana 27.06.2022. godine, izabrani članovi Odbora direktora su između sebe za predsjednika Odbora direktora izabrali Radovana Vukića, dipl.maš.ing.

U periodu od 27.06.2022. godine do 31.12.2022. godine, ukupno je održano 16 sjednica Odbora direktora na kojima su donijete 40 odluka i 25 zaključaka (40+25=165).

Odbor direktora je svoj rad obavljao u skladu sa Statutom Društva i Poslovníkom o radu Odbora direktora, kojim se bliže uređuje organizacija i način rada Odbora direktora u ostvarivanju prava i dužnosti utvrđenih zakonom, Statutom i drugim opštim aktima Društva. Po osnovu članstva u organima upravljanja u ovom Društvu, pravo na naknadu za članstvo u Odboru direktora imaju svi izabrani članovi Odbora direktora.

Visina naknade za rad u Odboru direktora ovog Društva iznosi, u skladu sa Politikom naknada članovima organa upravljanja Željezničke infrastrukture Crne Gore-AD Podgorica broj 10290/5 od 27.06.2022.godine, koja je donijeta na Redovnoj Skupštini akcionara iznosi, za predsjednika Odbora direktora u visini jedne prosječne zarade u Društvu ostvarene u prethodnoj godini, dok članovima Odbora direktora pripada naknada u visini 70% prosječne zarade u Društvu ostvarene u prethodnoj godini.

Revizorski odbor imenuje Odbor direktora i broji tri člana.

Odlukom Odbora direktora broj 7491/1 od 03.09.2021. godine, imenovan je Revizorski Odbor u sastavu:

- dr Mijat Jocović, predsjednik Revizorskog odbora
- Milena Ostojić, dipl.ecc., član,
- Aleksandar Simonović, bechelor ekonomije, član.

Naknada koja se isplaćuje članovima Revizorskog odbora iznosi 200,00€ za predsjednika i po 150€ za članove Revizorskog odbora, na mjesečnom nivou i ista se isplaćuje na osnovu Odluke Odbora direktora Broj: 5790/4 od 19.04.2022. godine

U periodu od 01.01.2022. godine do 31.12.2022. godine, po podacima MONTENEGROBERZE, broj 156/2 od 16.02.2023. godine, trgovalo se akcijama Željezničke infrastrukture Crne Gore AD – Podgorica (simbol trgovine ŽICG). Realizovano je 4 transankcije, ukupna vrijednost je iznosila 998,58 €, količina otrgovanih akcija je 109.565,00, prosječna cijena 0,0091, prosječna cijena akcije na 31.12.2022. godine je 0,0093. U toku 2022. godine, maksimalna cijena akcija je bila 0,0093, a minimalna 0,0080 eura.

5. Mjere zaštite životne sredine

Tokom 2022.godine, sprovedene su sljedeće aktivnosti u ŽICG po pitanju zaštite životne sredine :

U skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl.list CG“, broj 75/18), za planirane investicione projekte sprovedena je procedura o potrebi izrade Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu. Za projekat Rehabilitacija tunela na pruzi Vrbnica-Bar – II grupa prioriteta /T 169, T167, T165, T157, T156, T154, T218, T215/ tokom mjeseca Januara tekuće godine sprovedena je procedura o potrebi izrade Elaborata u cilju dobijanja ekološke saglasnosti za početak izvođenja radova (priprema zahtjeva, obavještenja javnosti u dnevnim novinama o podnošenju zahtjeva, obavještenja javnosti u dnevnim novinama o donijetim Rješenjima od strane Agencije)..

Od strane Agencije za zaštitu životne sredine donešena je odluka da nije potrebna izrada Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu tj. dobijena je ekološka saglasnost za izvođenje radova predviđenim projektom „Rehabilitacije tunela na pruzi Vrbnica-Bar“ /II grupa pririteta/ za tunele kako slijedi : tuneli br. 169,167,165,157,156,154,218,215.

- Praćenje aktivnosti na hemijskom tretiranju nepoželjnog bilja duž pruga (učešće u pripremi Javnog poziva, obavještenje javnosti putem sajta, obavještenje Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove o planiranim aktivnostima).
- Organizacija predaje i konačnog zbrinjavanja ambalaže kontaminirane pesticidima sa ovlašćenim preduzetnikom za sakupljanje i konačan tretman ove vrste otpada.
- Nastavak aktivnosti u sklopu implementacije regionalnog projekta „Poboljšanje performansi životne sredine i klimatske otpornosti infrastrukturnih ulaganja u regiji Zapadnog Balkana iz perspektive integracije u EU (ClimaProof).
- Priprema podataka i popunjavanje TODIS tabele – dio ekologija (dio koji se odnosi na tekuće aktivnosti kao i projekte Sektora za investicije i strana ulaganja) – po zahtjevu Direktorata za željeznički saobraćaj.

6. Sprovedene aktivnosti i planirani budući razvoj

U prethodnoj godini, menadžmet je bio fokusiran na unapređenje postojećeg stanja infrastrukture i povećanje stepena bezbjednosti odvijanja željezničkog saobraćaja. U tu svrhu, Sektor za održavanje građevinske infrastrukture, u skladu sa raspoloživom radnom snagom, materijalima i opremom uspješno je završio značajan broj radova iz domena tekućeg održavanja željezničke infrastrukture kao cjeline. Radovi su se odnosili na gornji i donji stroj pruge sa fokusom na objekte – mostove, tunele i stanične zgrade, a uključivali su i poslove vezane za održavanje i eksploataciju mehanizacije kao i organizaciju čuvarske službe.

Pregled najvažnijih radova na gornjem stroju

- **Masovna zamjena pragova na neremontovanom dijelu pruge**

Sektor za održavanje građevinske infrastrukture je u toku 2022. godine vršio masovnu zamjenu pragova na neremontovanom dijelu pruge na mjestima gdje je to bilo neophodno. Tokom godine promijenjeno je blizu 7000 pragova, što na skretnicama, što na otvornoj pruzi. Obzirom na mala sredstva sa kojima je ŽICG raspolagao, Sektor je pristupio klasifikaciji polovnih pragova koji su u dobrom stanju, pri čemu je 4800 pragova selektovano i ugrađeno. Time je napravljena ogromna ušteda za cijelo Društvo, a kolosjek osposobljen da bude bezbjedan do očekivanog remonta. U okviru ugradnje novih pragova, izvršena je ugradnja značajne količine kolosječnog pribora - 2836 kompleta (komplet kolosječnog pribora za jedan prag sadrži 4 pričvrzne ploče, 4 stojeća vijaka, 8 tirfona, 2 gumena umetka i 4 groverova prstena). Na polovnim pragovima ugrađeni je takođe kolosječni pribor - 8736 kompleta (pričvrzne pločice, stojeći vijci, groverovi prstenovi i gumeni umetci).

Na skretnicama je ugrađeno 2592 m' hrastove skretničke građe. Ukupna skretnička građa koja je nabavljena u skladu sa raspoloživim sredstvima obezbijedenim kroz Plan javnih nabavki, ugrađena je na skretnicama u 2022. godini.

Kompletno je zamijenjena skretnička građa na sk.br.15 i sk br.43. Takođe je izvršena redovna godišnja dopuna tucanika u količini od 1270 m³.

Sektor za održavanje građevinske infrastrukture je nabavio i 220 kom. mostovskih pragova koji će u toku 2023. godine biti ugrađeni na mostu Tara 1.

- **Mašinsko regulisanje kolosjeka**

Mašinskim regulisanjem kolosjeka po smjeru i niveleti se geometrija kolosjeka dovodi u propisane granice tolerancije, pri čemu se takođe postiže stabilnost kolosjeka i skretnica i omogućuje udobna i bezbjedna vožnja.

U 2022. godini, linijskom podbijačicom je izregulisano 30900 m' kolosjeka, dok je skretničkom podbijačicom izregulisano 46 skretnica.

Gore navedene realizovane količine su veoma zadovoljavajuće, imajući u vidu starost podbijačica, česte kvarove, probleme sa nabavkom rezervnih dijelova zbog zastarjelosti i ostale probleme vezano za njeno održavanje.

Napomena: Kako još uvijek nije realizovana investiciona nabavka mehanizacije (nove radne mašine, motorna pružna vozila, sitna pružna mehanizacija i dr.), učinci koje postizemo sa našom starom mahanizacijom nisu zadovoljavajući. Postojeća mehanizacija je dotrajala, često se kvari i zbog zatvaranja pojedinih proizvodnih fabrika, ne mogu se nabaviti ni rezervni djelovi. Pritom, sve su to mašine na kojima se nije nikad radio generalni remont.

Krajem 2022.godine, ŽICG je potpisala Ugovor o kreditu sa EBRD-om u iznosu od 11.000.000 eura. Sredstva će biti iskorištena za nabavku nove mehanizacije čime će problem zastarjele mehanizacije biti riješen u velikoj mjeri.

- **Zamjena ishabanih šina u krivinama na dijelu pruge Bratonožići-Bioče-Podgorica**

Sektor za održavanje građevinske infrastrukture je zbog velike ishabanosti spoljašnjih šina (na samoj granici tolerancije shodno važećem pravilniku) u krivinama u:

- km 380+040,99-km 380+449,33 : bočna ishabanost 13mm,
- km 396+780,65-396+992,15 : bočna ishabanost 13mm,
- km 394+777,27- km 395+067,62 : bočna ishabanost 13mm

Zamjenom spoljašnjih šina u ovim krivinama je omogućen bezbijeđan saobraćaj u istim. Ukupno je zamjeno 1368.9 m ishabanih šina u krivinama.

- **Snimanje geometrije kolosjeka**

ŽICG je u oktobru 2022. godine realizovala putem tendera snimanje geometrije kolosjeka na prugama ŽICG. Po podacima dobijenih sa mjernih kola, vrše se svi neophodni radovi i otklanjaju greške koje su mjerna kola registovala.

- **Obezbjeđenje u zimskom periodu**

U zimskom periodu godine, PD Bijelo Polje, PD Mojkovac i PD Kolašin imaju velikih problema sa održavanjem objekata u kojima se vrši čišćenje leda i snijega, koje se vrši do 3m iznad gornje ivice šine i obavlja se ručno.

Takođe, nakon sniježnih padavina, u kontinuitetu se vrši čišćenje snijega i leda sa skretnica u svim ukrstnicama i stanicama, tako da se u ovom periodu godine ostali radovi tekućeg održavanja ne mogu izvoditi.

ŽICG posjeduje u svojoj mehanizaciji i snjegočistač koji je u ispravnom stanju i koji je tokom zimskog perioda spreman da interveniše u slučaju da se ukaže potreba.

- **Lagane vožnje**

Lagane vožnje, kao vid mjera koje se preduzimaju u interesu bezbjednog funkcionisanja željezničkog saobraćaja, se uvode nakon uočavanja nepravilnosti na pruži koje se ne mogu trenutno otkloniti, već je potrebno izvesti neke od radova tekućeg održavanja: zamjena dotrajalih pragova, pohabanih šina, dopuna tucanika, zamjena metalnih dijelova, varenje šina, uklanjanje posledica vanrednih događaja i slično ili je u nekim slučajevima potrebno planirati investicione radove. Intencija građevinskog Sektora je da se broj laganih vožnji smanji na najmanji mogući nivo, a da pri tom bezbjednost saobraćaja ne bude dovođena u pitanje.

Pregled najvažnijih radova na donjem stroju

Služba za donji stroj i pripadajuća Radna jedinica za održavanje trupa pruge, u skladu sa raspoloživom radnom snagom, materijalom i opremom, realizovala je sledeće aktivnosti tekućeg održavanja, samostalno i kao ispomoć pružnim dionicama, po mjesečnim planovima rada, a u pojedinim slučajevima i postupajući po rješenjima ili nalogima Službe unutrašnje kontrole ŽICG:

- Ručno čišćenje odvodnih kanala uz utovar, transport i istovar;
- Ručno čišćenje nanosa iz propusta, uz utovar, transport i istovar;
- Mašinsko čišćenje odronjenog materijala sa kosina, uz utovar, transport i istovar;
- Održavanje kamenih kosina ručnim kavanjem labavog kamena uz ugradnju putarskih mreža na određenim potezima;
- Sječa i uklanjanje žbunja i ševara sa kosina i održavanje zatravljenih kosina i bankina za nesmetano odvodnjavanje prizme sa uklanjanjem rastinja iz kolosjeka;
- Sječa drveća motornom testerom van pružnog pojasa;
- Obilježavanje traka u tunelima;
- Izrada odbojnih greda pored pruge, za sprečavanje osipanje tucanika;
- Popravka ruiniranog betona na potpornim zidovima;
- Nadogradnja potpornih zidova i portala tunela;
- Mjesečno održavanje putnih prelaza u istom nivou sa ugrađenim armirano betonskim pločama;

Takođe, radnici PD su radili na ručnom obijanju leda u tunelima i čišćenju leda i snijega sa skretničkog područja i sa staničnih kolosjeka radi obezbeđenja slobodnog profila pruge.

Radovi RJ za održavanje trupa pruge, osim pozicija predviđenim Programom 2022. godine, obuhvatili su i:

- Mjesečno održavanje putnih prelaza u istom nivou sa ugrađenim armirano betonskim pločama
- Popravka i betoniranje temelja vertikalne postojeće signalizacije na putnom prelazu u km 5+850 - PD Tuzi (2 kom)

- Iskop rupe i betoniranje stuba transformatora kod čuvarske kućice mosta Tara III
- Postavljane staklenih pločica u tunelu Sozina na pukotinama u cilju monitoringa
- Izrada oplate za učvršćivanje ograde na pruzi Lutovo – Bratonožići
- Betoniranje stopa za zaštitne ograde na pruzi Lutovo – Bratonožići u km 374+800 i 378+600
- Zamjena čeličnih „L“ profila na peronima u stanici Danilovgrad
- Betoniranje potpornog zida na PP Bjeliši u km 453+130, demontaža i skidanje oplate, šalovanje
- Ugradnja bankine na PP Vukovci u PD Podgorica II

- **Otklanjanje posljedica vanrednog događaja**

U 2022. godini, otklonjena je posljedica vanrednog događaja na putnom prelazu Vukovci saniranjem zaštine kapije koja je oštećena prilikom kontakta kamiona i voza

- **Popravka i antikorozijska zaštita metalnih ograda**

Funkcija metalnih ograda je uglavnom zaštitna, a zbog nedostatka sredstava za tekuće održavanje, RJ za održavanje trupa pruge koristi stare uklonjene ograde sa mostova, za popravke i izradu zaštitne ograde iznad portala tunela, a u cilju zaštite od odrona, kao i otklanjanje posljedica vanrednih događaja i drugih oštećenja.

Na osnovu registrovanih problema na donjem stroju, planiraju se aktivnosti RJ za održavanje trupa pruge. RJ za održavanje trupa pruge na mjesečnom nivou planira radove za slijedeći mjesec na osnovu izještaja o stanju problema na donjem stroju uključujući i otklanjanje posljedica vanrednih događaja.

- **Pregled objekata donjeg stroja**

U prethodnom periodu pregledani su objekti donjeg stroja po nalogu rukovodioca ili komisije i sačinjeni izvještaji sa priložima o činjeničnom stanju utvrđenom vizuelnim pregledima i predlozima o mjerama sanacije. Najznačajniji pregledi su :

- nestabilne kosine na pruzi Podgorica - državna granica sa Albanijom
- 5 rehabilitovanih kosina na pruzi Nikšić-Podgorica
- betonski mostovi na pruzi Vrbnica-Bar
- Most Tara I

- **Radna jedinica pomoćni i protivpožarni voz – Služba za mehanizaciju o okviru Sektora za održavanje građevinske infrastrukture**

Služba mehanizacije je u 2022.godini vršila svoje uobičajne poslove održavanja mehanizacije kao i učestvovanje u radu Službi za gornji i donji stroj u vidu podrške sa mehanizacijom .

Važno je istaći da je i pored velike starosti, ispravnost mašina u svakom momentu preko 90%.

Osposobljavanje pomoćnog voza finalizirano je tokom jeseni 2021.godine, te je riješen veliki problem za funkcionisanje kompletnog željezničkog sistema. Pomoćni voz je doveden u funkcionalno stanje tako što je nabavljena najneophodnija oprema .

Pomoćni voz je za sada opremljen osnovnom opremom koja je nabavljena iz osnovnih sredstava društva.

Pomoćni voz je tokom 2022.godine imao više uspješnih intervencija na vanrednim događajima. To su vanredni događaji na mostu br.48 , vanredni događaji na skretnici br.1 u Spužu, vanredni događaj na bloku 1 i bloku 2 u stanici Podgorica, kao i više vanrednih događaja na kolosjecima drugih željezničkih društava.

Posada pomoćnog i protivpožarnog voza formirana je od postojećeg kadra čime se značajno doprinosi optimizaciji broja radnih mjesta bez ugrožavanja procesa rada u ovim radnim jedinicama.

Protivpožarni voz je u toku 2022.godine imao više intervencija od kojih je najveća i najuspješnija bila intervencija na dijelu pruge Sutomore –Bar u vidu gašenja velikog požara. Tom prilikom, spriječena je velika materijalna šteta, obzirom da je više km pruge bilo ugroženo od požara.

Planovi rada sektora

U toku 2023. godine, planirana je ugradnja 10.000 pragova, kao i oko 300 m3 skretničke građe. Cilj Sektora je da se broj laganih vožnji dovede na najmanji mogući nivo, pri čemu bezbjednost saobraćaja neće biti dovedena u pitanje.

Cilj je ukinuti što je više moguće laganih vožnji na dijelu pruge Podgorica-Bar i prije turističke sezone smanjiti vozno vrijeme na pomenutom dijelu pruge.

U toku je nabavka novih alata za pružne dionice. Prvi put se nabavljaju i mašinski vibro podbijači čime se stiču uslovi za još bolji i kvalitetniji rad PD.

Potpisan je Ugovor od kreditu u iznosu od 11 000 000 eura za nabavku mehanizacije što predstavlja ogroman iskorak za bolje i lakše funkcionisanje Sektora za održavanje građevinske infrastrukture.

Planirani budući razvoj

➤ Projekat komunikacione infrastrukture

U toku je izrada Projekta komunikacione infrastrukture sa svim detaljnim, tehničkim specifikacijama potrebne opreme kao i kompletne tenderske dokumentacije za nabavku opreme. U skopu ovoga projekta ustanoviće se u kakvom je stanju trenutna mrežna

infrastruktura, stanje optičkih vlakana. Ovim projektom će se precizirati i neophodne aktivne upravljive komponente za prenos podataka.

Neophodan je i Projekat za LAN mrežu unutar svih objekata ŽICG (Upravna zgrada, stanični objekti, radionice, magacini, stanične zgrade u svim gradovima duž pruge).

Nakon izrade Projekta neophodno je pristupiti njegovoj implementaciji.

Nova komunikaciona infrastruktura je preduslov za uvođenje Sistema upravljanja imovinom kao i dalji razvoj Željezničke mreže Crne Gore integrisane u Trans-evropsku transportnu mrežu (TEN-T)

➤ **Sistem upravljanja imovinom (AMS)**

Uvođenje Sistema za upravljanje imovinom, kako bi optimizovali efikasnost sredstava uz minimiziranje troškova izgubljene ili nedovoljno iskorišćene imovine. Softver za upravljanje imovinom (AMS) automatski prikuplja sve podatke i sastavlja izveštaje koje preduzeće može da koristi za optimizaciju korišćenja svojih sredstava.

Dobro primenjen softverski sistem za upravljanje imovinom pruža preduzeću detaljnu vidljivost svake imovine u svom okruženju kako bi se:

- smanjili troškovi održavanja,
- eliminisala zastarela imovina,
- povećala zaštita od bezbjednosnih rizika,
- učinilo poslovanje usaglašenijim i boljim,
- izvršilo fokusiranje održavanja i ulaganja na najkritičniju imovinu,
- dobijale kvalitetne informacije o imovini, u cilju postizanja optimalnog upravljanja mrežom

➤ **Digitalizacija arhivske građe**

Rekonstrukciju i modernizaciju željezničke pruge prati veliki broj projekata za koje postoji obimna tehnička dokumentacija za sve faze projekta od pripreme tendera, sprovođenje tenderske procedure pa do ugovora i realizacije po svim fazama.

Takođe postoji i veliki broj sudskih predmeta, kao i dokumentacija koja predstavlja arhivsku građu koja se čuva trajno. S obzirom na prethodno, trebalo bi izvršiti realizaciju projekta – Digitalizacija arhivske građe.

Digitalizacija arhivske građe podrazumijeva digitalizaciju postojeće arhive i svih projekata koje posjeduje ŽICG kao i veliki broj sudskih predmeta. Time bi se skratilo vrijeme pronalaska dokumenta koji moraju da se čuvaju trajno ili neki niz godina i omogućila laka dostupnost dokumentima za njihovo čitanje ili štampanje kopije.

Ovaj projekat bi podrazumijevao novi softver koji bi se koristio prilikom skeniranja novih dokumenata i za pretraživanje baze, kao i hardver na kome bi bila smještena baza arhive.

• **Planirani ciljevi i smjernice Sektora za upravljanje i regulisanje saobraćaja**

Budući razvoj željezničkog saobraćaja podrazumijeva modernizaciju pružne infrastrukture u svim segmentima što bi značilo maksimalno korišćenje njenih kapaciteta. Sa druge strane, važno je raditi i na dodatnoj edukaciji postojećeg kadra – saradnika u Službi, kroz učešće na različitim seminarima i projektima vezanim za bezbjednost saobraćaja (na primjer, problemi sa isleđivanjima vanrednih događaja), kako bi se ispratili savremeni trendovi.

Sektor za upravljanje i regulisanje saobraćaja će u narednom periodu nastaviti da radi na implementaciji Sistema upravljanja bezbjednošću (SUB), na povećanju radne i tehnološke discipline, a sve sa ciljem održivosti postojećeg i obezbjeđivanja većeg nivoa bezbjednosti odvijanja saobraćaja i podizanja kvaliteta usluga koje kompanija ŽICG pruža. Fokusirani smo i na osposobljavanje stručnog kadra (posebno u izvršnoj službi), kao i na analiziranje najčešćih propusta kako bi ih izbjegli u budućnosti.

Analiziranje statističkih podataka pomaže nam u identifikaciji segmenata na koje je potrebno usmjeriti pažnju, kako bi se željeznički saobraćaj odvijao sa većim stepenom sigurnosti, urednosti i ekonomičnosti, a to je osnovni cilj ovog sektora, ali i kompanije ŽICG.

Sektor za upravljanje i regulisanje saobraćaja je operaterima obezbijedio pristup željezničkoj infrastrukturi, što je sprovedeno kroz zahtjeve za dodjelu kapaciteta, precizirane uslove pod kojima operater može aplicirati, samom raspodjelom kapaciteta i utvrđivanjem obaveza operatera i upravljača. Ovi poslovi su definisani Izjavom o mreži i Ugovorima o korišćenju željezničke infrastrukture.

- **Sprovedene aktivnosti i planirani budući razvoj Sektora za investicije i strana ulaganja**

Osnovni zadatak Sektora za investicije i strana ulaganja u 2022. godini bio je modernizacija željezničke infrastrukture i povećanje stepena sigurnosti i bezbjednosti odvijanja željezničkog saobraćaja kroz realizaciju projekata koji se finansiraju iz kreditnih sredstva Medjunarodnih finansijskih institucija (EIB, EBRD I ČEB), sredstava predpristupne podrške (IPA fondovi) i novog mehanizma za finansiranje infrastrukturnih projekata podsredstvom Zapadno balkanskog investicionog okvira, WBIF.

Za kreditna sredstva garanciju je dala Država. Za sredstva predpristupne podrške (IPA), Država preko Uprave za kapitalne projekte iz Kapitalnog budžeta obezbjeđuje učešće u finansiranju u iznosu od 15% ugovorenih radova, a sredstva koja se dodjeljuju iz Zapadno Balkanskog investicionog okvira su 100% u iznosu donacije. Za korišćenje investicionih grantova EIB, EBRD i KfW učešće donacije je 50%. Efikasno korišćenje sredstava i dobijanje maksimalne koristi od tih sredstava, usko je povezano sa institucijama odgovornim za upravljanje investicijama na željezničkoj infrastrukturi.

Kroz kandidovanje projekata i implementaciju istih, ŽICG mora da prati ključne elemente saobraćajne strategije EU:

- podrška razvoju jedinstvenog evropskog multimodalnog transportnog regiona;
- ulaganje u TEN-T mrežu;
- promovisanje otvaranja tržišta;
- unapređenje železničkog teretnog saobraćaja;
- pribavljanje potencijalnih sredstava za inovacije i kvalitet usluge;
- poboljšanje interoperabilnosti i bezbjednosti nacionalnih mreža;

- razvoj i unapređenje transportnog sistema sa manje negativnim uticajem na životnu sredinu (smanjenje buke, niskougljenični transportni sistem uključujući unutrašnje plovne puteve i pomorski saobraćaj, luke, multimodalni transport, aerodromsku infrastrukturu) sa glavnim ciljem promovisanja održivog transporta, i regionalnog i lokalnog.

U tu svrhu, Sektor za investicije i strana ulaganja je tokom 2022. godine realizovao sljedeće projekte:

- **Projekat “Rehabilitacija 13 betonskih mostova na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar”**

U okviru predmetnog projekta, izvedeni su radovi na sanaciji gornjeg stroja, ugradjene nove šine i izvršeno regulisanje kolosjeka, izvršena je sanacija postojeće hidroizolacije. Radovi na konstrukciji su uključili radove na ojačanju i sanaciji površina betonskih stubova, rasponskih konstrukcija, temelja i konzola, zaštitu armature na mjestima oštećenih betonskih površina, rasčišćavanje zona oko stubova. Vrijednost ugovorenih radova je 5.906.912,94 eura.

Realizacija navedenog projekta ima za cilj produžetak vijeka mostova i povećanje stabilnosti, odnosno sigurnosti u toku eksploatacije, obezbjeđenje stabilnosti konstrukcije, smanjenje troškova tekućeg održavanja, manji obim pregleda mostova.

- **Projekat “Rehabilitacija 4 tunela (prva grupa) na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar**

Ugovorom su obuhvaćena 4 tunela:

- Tunel br. 150 (km 300+025,92 - 300+507,44)
- Tunel br. 153 (km 309+626,32 - 310+101,32)
- Tunel br. 155 (km 311+769,53 - 312+166,53)
- Tunel br. 168 (km 328+905,98 - 329+398,74)

Izvedeni su sljedeći radovi: reprofilacija tunelske obloge; obezbjeđenje slobodnog profila; ojačavanje postojeće betonske obloge; saniranje manjih i većih oštećenja betonske obloge; regulisanje odvođenja vode; kontaktno injektiranje između stijenske mase i betonske obloge; izrada hidroizolacija obloge tunela; izrada zaštite hidroizolacije; izrada drenaže duž cijelog tunela, itd. Ugovorena vrijednost iznosi: 6.828.271,05 eura.

Izvedenim radovima ostvareno je: produžetak vijeka trajanja tunela i povećanje stepena bezbjednosti odvijanja željezničkog saobraćaja, eliminisanje vode i leda iz tunela, stabilizacija konstrukcije i obezbjeđenje nesmetanog napajanja kontaktne mreže, smanjenje troškova tekućeg održavanja, manji obim radova tokom zime, manji obim pregleda tunela.

- **Projekat “Rehabilitacija 4 tunela (druga grupa) na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar”**

Ugovorom je obuhvaćena adaptacija 4 tunela:

- tunel 210 km 368 + 765,57 (L=165 m);
- tunel 211 km 369 + 090,57 (L=203 m);
- tunel 242 km 391 + 617,41 (L=352 m);
- tunel 247 km 395 + 248,53 (L=266 m).

Ugovorom je predviđeno izvođenje iste vrste radova kao i na tunelima iz prve grupe. Ugovorena vrijednost iznosi 5.048.541,40 eura.

Projekat rekonstrukcije 4 tunela gdje je Izvodjač bio ruska kompanija MMS, je usled rata u Ukrajini, sankcija prema RF, prekida finansijskih tokova i nemogućnosti Izvodjača da nastavi dalje radove je raskinut. Menadžment ŽICG je konstantno ulagao napor da procedura raskida (koja je kompleksna zbog međunarodnog tipa Ugovora, odštetnih zahtjeva Izvodjača itd.) bude završena na način da interesi ŽICG budu zaštićeni u maksimalnoj mjeri, što je na kraju i rezultiralo povlačenjem odštetnih zahtjeva Izvodjača i aktiviranje avansne garancije. Fizička realizacija u trenutku prekida radova je iznosila 40% u odnosu na radove koji su predviđeni osnovim ugovorom.

- **Projekat “Mjere zaštite kosina na željezničkoj pruzi Nikšić – Podgorica”**

Svi radovi izvedeni su tokom 2021 godine. Period za otklanjanje nedostataka trajao je tokom 2022. godine, kada su se na mjesečnom nivou obilazili izvedeni radovi i otklanjali eventualni nedostaci.

Primijenjenim sanacionim rješenjem zaštite kosina zaštitnim mrežama i elastičnim barijerama, ostvarena je stabilizacija padina i kosina, obezbjeđenje pruge od odrona, lavina i klizanja terena prema željezničkoj pruzi, gdje su očekivani rezultati stabilizacija terena, veća sigurnost saobraćaja, zaštita kontaktne mreže, manji broj obilazaka.

- **Nabavka mehanizacije kroz ugovor o kreditu sa EBRD bankom**

Intenziviranjem aktivnosti, kroz odgovore na dostavljene upitnike o korporativnom upravljanju, ekološkim elaboratima, pojašnjenjima koje Banka dodatno zahtijevala za formalno-pravno odobrenje kredita, stekli su se uslovi da ovaj kredit bude odobren i potpisan krajem decembra 2022 god. Vrijednost kredita sa EBRD bankom iznosi 11 miliona eura za potrebe realizacije projekta nabavke mehanizacije za održavanje pruga (građevinsko i elektrotehničko održavanje). Obezbijedenim kreditnim sredstvima planira se finansiranje nabavke mehanizacije neophodne za održavanje željezničke infrastrukture, u cilju obezbijedenja sigurnog i bezbjednog odvijanja željezničkog saobraćaja.

Zaključivanjem ugovora o kreditu, stekli su se uslovi da ŽICG AD Podgorica u korespondenciji sa EBRD bankom pokrene tendersku proceduru za nabavku nedostajuće mehanizacije.

- **IPA 2017, pogranična stanica u Bijelom Polju – implementaciono tijelo
Uprava za kapitalne projekte, ŽICG djeluje u svojstvu krajnjeg korisnika**

Ugovor za izvođenje radova dodijeljen je IGP Fidiji u decembru 2021 godine, u vrijednosti od 1.883.459,42 eura. Radovi su izvođeni tokom 2022. god.

Iako je Uprava za kapitalne projekte implementaciono tijelo za ovaj projekat, ŽICG je kroz formiranje projektnog tima i praćenje aktivnosti, dala predloge na otklanjanju nedostataka projektnog rješenja, što je značajno doprinijelo kvalitetnijem izvršenju radova na rekonstrukciji stanice i moguće dodatnog dijela na uređenju parkinga oko same stanice.

Realizacijom ovog projekta dobiće se potpuno modernizovana pogranična stanica u Bijelom Polju koja će ispunjavati sve potrebne zahtjeve evropskih standarda.

U zgradi stanice, svoje prostorije će osim putnika, imati sljedeći korisnici: Željeznička infrastruktura Crne Gore, Montekargo, Željeznički prevoz Crne Gore, Uprava policije Crne Gore, Uprava carina Crne Gore, Veterinarska i fitosanitarna inspekcija Crne Gore, Infrastruktura željeznice Srbije, Srbija Voz, Srbija kargo, Granična policija Republike Srbije, Uprava carina Republike Srbije, Veterinarska i fitosanitarna inspekcija Republike Srbije i Sanitarna inspekcija Republike Srbije. U potpunosti modernizovan objekat biće prilagođen osobama sa invaliditetom, pa će tako imati sve elemente pristupačnosti – koso-podizne platforme na stepeništima, taktilne trake, liftove, sanitarni čvor za invalide kao i prilagođene šaltere na blagajni. ŽICG će kroz ovaj projekat dobiti novi agregat, novu trafostanicu, što će samim tim obezbijediti pouzdanije napajanje.

Svi predviđeni radovi bi, prema projektu, trebalo da budu gotovi u maju ove godine.

Paralelno sa izvođenjem radova, ŽICG sprovodi i izradu projektne dokumentacije na osnovu koje će se u narednom periodu izvoditi radovi na dijelu pruge koja nije rekonstruisana. Izrada tehničke dokumentacije se finansira kroz donacije koji Crnoj Gori dodjeljuje WBIF banka (Zapadno Balkanski Investicioni okvir) u vidu tehničke pomoći.

U vremenu od 2020 do danas, menadžment je aktivno pratio i koordinisao sprovođenje aktivnosti koje su uključivale inicijative, idejna rješenja i pripremu za sljedećih projekte:

- **(IPF9) WB21-MNE-TRA-01 MODERNIZACIJA ŽELJEZNIČKE RUTE (pravca) 4, GOLUBOVCI – BAR (Studija izvodljivosti, Idejni projekat, ESIA, Glavni projekat)**

Glavni projekat, ESIA, PIU podrška. (vodeća međunarodna finansijska institucija EIB)

Dionica planirana za rekonstrukciju i obnovu između stanice Golubovci (bez) i stanice Bar (od km 416+900 do km 455+500) obuhvata oko 39,6 km otvorene željezničke pruge, 17 km staničnog koloseka i 6 km ranžirnih koloseka.

Realizacija od 21.04.2021. – 21.04.2023. godine u vrijednosti od 3,000.000 eur

ŽICG je aktivno učestvovala u koncipiranju tehničkih rješenja na izradi glavnog projekta za projekat modernizacije Željezničke rute – pravca 4 Golubovci – Bar (Studija izvodljivosti, Idejni projekat, ESIA, Glavni projekat), koji se realizuje uz podršku WBIF-a. Izvršene su pripremne aktivnosti za obavljanje geotehničkih istražnih radova, a pokrenuta je i procedura izbora komisije za reviziju. Nastavljene su projektne aktivnosti (projektovanje rehabilitacije arhitektonskih objekata za stanice Golubovci, Zeta i Virpazar kao i pejzažno uređenje okolnog terena pomenutih stanica, trase sa staničnim kolosjecima, hidrotehnički objekti (provjera kapaciteta postojećih objekata i dr.) U periodu od avgusta do novembra vršena su i ESIA snimanja kvaliteta vazduha i zemljišta. Socio ekonomska istraživanja u vidu intervjua i fokus grupa su u pripremi (kao dio SEP), Priprema ESMP i nacrt EIA. Započeta su geotehnička istraživanja, mapiranje terena odnosno određivanje tačne lokacije istražnih bušotina. Dobijeni su prvi preliminarni komentari od strane revizije na do sada dostavljenu dokumentaciju (geodezija, hidrotehnika, trasa). U toku je usaglašavanje pojedinih tehničkih detalja Glavnog projekta između ŽICG, Projektanta i Revidenta.

U toku je usaglašavanje pojedinih tehničkih detalja Glavnog projekta između ŽICG, Projektanta i Revidenta.

- **TEHNIČKA POMOĆ U PRIPREMI INVESTICIONIH PROJEKATA U SEKTORU SAOBRAĆAJA U CRNOJ GORI (PPF) Projektom zadatkom obuhvaćena je izrada tehničke dokumentacije RAILWAY 01**

U maju 2022. PPF projekat I ŽICG su se usaglasile oko pripreme Glavnog projekta za trajnu rekonstrukciju tri dionice željezničke pruge na potezu Bar-Vrbinica, uključujući i stanicu u Podgorici. Radi se o sljedećim dionicama:

- Dionica 1 - Trebešica (358+795,25) – Lutovo (369+604,39) – 10,8 km
- Dionica 2 - Bioče (389+571,16) – Podgorica (405+143,04)- 15,6 km
- Dionica 3 - Podgorica (405+143,04) – Golubovci (415+829,50) – 10,6 km

U 2022 godini je započeta izrada projektnog zadatka za izradu Glavnog projekta za predmetnu dionicu. Utoku je usaglašavanje između Konsultanta i ŽICG.

- **“Studija izvodljivosti za modernizaciju i elektrifikaciju željezničke pruge od Podgorice do granice sa Albanijom (25 km), Tehnička pomoć kroz XX poziv WBIF**

Vrijednost investicije je 1,3 miliona EUR.

U saradnji sa Investicionim fondom za zapadni balkan pristupilo se izradi Idejnog rješenja po EU pravilima i detaljne Studije izvodljivosti za Mediteranski koridor, Željeznička interkonekcija R2 Crna Gora-Albanija, Dionica od Podgorice do granice sa Albanijom. Idejno rješenje, elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu, studija izvodljivosti su završeni. ŽICG je inicirala na sastancima sa EIB i WBIF potrebu izrade Glavnog projekta za elektrifikaciju i rekonstrukciju pružnog pravca Podgorica – drž.granica sa Albanijom. Aplikacija za izradu Glavnog projekta je uradjena i predata MKI,KEI i WBIF.

- ***WB-IG03-MNE-TRA-02 Interkonekcija Crna Gora- Srbija, dionica Bar/Vrbnica (13,53 miliona eur kredit EIB-a i 16,27 miliona grant WBIF-a) Dionica Lutovo-Bratonožići-Bioče)***

Rekonstrukcija tunela i mostova na sjeveru Crne Gore - Rekonstrukcija 10 čeličnih mostova i 8 tunela i Projekat rekonstrukcije gornjeg stroja dionice Lutovo-Bratonožići-Bioče i rekonstrukcija 3 čelična mosta. ŽICG je 3.avgusta 2022.godine potpisala ugovor sa konsultantskom firmom koja treba da pruži podršku u implementaciji projekta i da djeluje kao FIDIC Inženjer na projektu.

Početni sastanak (engl.Kick off Meeting) je održan 28.novembra 2022.godine nakon čega je consultant krenuo sa implementacijom projekta.

- **Projekat “Podrška razvoju sistema upravljanja imovinom i informacionog sistema imovine u željezničkom sektoru”.**

Na ovom projektu smo zatekli nedovoljno dobro pripremljen projektni zadatak koji nije predvidio razradu strukture postojeće i specifikaciju potrebnu za realizaciju nove informatičke mreže kao neophodan preduslov za realizaciju projekta razvoja sistema upravljanja imovinom. Kroz dodatni Adendum je ovaj nedostajući dio ukalkulisan. Rad na projektu je nastavljen što će rezultirati da će ŽICG dobiti na kraju ovog projekta Tehničku i tendersku dokumentaciju na osnovu koje se može realizovati kompletna zamjena inform. mreže i instalacija potrebnih softvera za upravljanje imovinom.

Tokom 2022.godine izvršeno je kandidovanje projekata prema Direktoratu za željeznički saobraćaj-Ministarstvo kapitalnih investicija, kako slijedi:

Redni broj	Naziv projekta	Opis projekta
1.	Zamjena 16 signalno/sigurnosnih uređaja na “Vrbnica – Bar” željezničkoj pruzi u Crnog Gori (Dionica Sjever: 11 željezničkih stanica; Dionica Jug: Centralizovani centar za kontrolu saobraćaja	<ul style="list-style-type: none"> • Status projekta <p>S obzirom da je pripremljen je glavni projekat zamjene signalno-sigurnosnih uređaja na pruzi od Podgorice do granice sa Srbijom i u kontaktu sa predstavnicima međunarodnih finansijskih institucija smo inicirali aktivnosti za podršku obezbjeđenje potrebnih finansijskih sredstava za izvođenje radova na ovom važnom projektu. Pripremljena je aplikacija, održan niz sastanaka sa predstavnicima vodećih</p>

	<p>Podgorica i 5 željezničkih stanica), 2) sanacija dionica Trebešica-Lutovo, Bioče-Podgorica i Podgorica-Golubovci, 3) rekonstrukcija betonskih mostova, tunela i kosina i 4) Upravljački informacijski sistem</p>	<p>finansijskih institucija koje bi bile spremne da podrže ovaj projekat. Aplikacija je dostavljena MKI,KEI i WBIF. Odredjenje od WBIF se očekuje u narednom periodu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ekonomska/finansijska održivost <p>Investicije se odnose na sanaciju postojeće imovine i njeno usklađivanje sa standardima TENT-a. Predviđeni radovi predstavljaju nisko pozicionirani plod iz ekonomske perspektive s obzirom na jedinične troškove u normalnom opsegu i dobru korelaciju između kapaciteta i očekivanog obima.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Benefiti projekta <p>Projekat će pozitivno uticati na željezničku prugu (stanje pruge će se poboljšati). To će dovesti do smanjenja broja prekida u željezničkom saobraćaju, povećane bezbjednosti saobraćaja, smanjene potrebe za uvođenjem nižih brzina vozova, što će doprinijeti boljem odvijanju saobraćaja i odvijanje saobraćaja u skladu sa planiranim redom vožnje.</p> <p>Projekat će doprinijeti atraktivnosti željeznice u poređenju sa drugim vidovima transporta. Više putnika će putovati vozom i povećati obim teretnog saobraćaja, što će se neminovno pozitivno odraziti na finansijski položaj ŽICG-a, kao i na ukupnu ekonomiju Crne Gore.</p>
<p>2.</p>	<p>Mediterranski Koridor Crne Gore – Albanija R2 željeznička interkonekcija, Podgorica – granica između dvije države, dionica, faza 2: Glavni projekat, analiza opcija, ESIA i tenderski dokument</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Status projekta <p>S obzirom da je ovoj fazi prethodila izrada Studije izvodljivosti i idejnog projekta ŽICG je odlučila da nastavi započete aktivnosti u smislu izrade Glavnog projekta. U tu svrhu pripremljena je aplikacija, održan niz sastanaka sa predstavnicima vodećih finansijskih institucija koje bi bile spremne da podrže ovaj projekat. Aplikacija je dostavljena MKI,KEI i WBIF. Odredjenje od WBIF se očekuje u narednom periodu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ekonomska/finansijska održivost <p>Rekonstrukcija i modernizacija pruge će obezbediti nove visoke međunarodne standarde i zauzeti strateške pozicije u pogledu pristupa glavnom zaleđu Balkana i Centralne Evrope. Projekat će primeniti standarde EIB/EU u tehno-ekonomskoj pripremi, upravljanju zaštitnim sredstvima, ugovaranju, izgradnji i kontroli kvaliteta projekta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Benefiti projekta <p>Projekat će doprinijeti atraktivnosti željeznice u poređenju sa drugim vidovima transporta. Više putnika će putovati vozom i povećati obim teretnog saobraćaja, što će se neminovno pozitivno odraziti na finansijski položaj ŽICG-a, kao i na ukupnu ekonomiju Crne Gore.</p>

		<p>Rekonstrukcija i modernizacija pruge Podgorica - albanska granica doprinijeće da se završi rekonstrukcija cijele dionice Podgorica (CG) - Valona (ALB). Radovi koji se izvode na albanskoj strani imaće punu upotrebljivost tek kada bude završen crnogorski deo.</p>
3.	<p>Koridor Orient/East-Med: Železnička interkonekcija R4 Crna Gora – Srbija, Deonica Bar – Vrbnica, Rehabilitacija tunela Sozina</p>	<p>- Status projekta Aplikacija je dostavljena MKI,KEI i WBIF. Odredjenje od WBIF se očekuje u narednom periodu.</p> <p>• Benefiti projekta Projekat će imati snažan pozitivan uticaj na društveno-ekonomski razvoj Crne Gore, Srbije i regiona u celini. Povećaće se teretni saobraćaj, na način da se otklone uska grla u saobraćaju i postigne balans između korišćenja pomorskog i železničkog saobraćaja u odnosu na drumski. Povećan prevoz putnika, posebno onih iz manje razvijenog sjevernog dijela Crne Gore (studentska populacija je vrlo čest korisnik ovog vida prevoza) koji koriste željeznicu kao praktičnu i ekonomsku vezu sa Podgoricom i Jadranskim primorjem. Turisti iz Srbije su takođe česti korisnici železničkog vida prevoza tokom letnje i zimske turističke sezone; Poboljšana povezanost Crne Gore, Srbije i regiona u celini imaće značajan pozitivan uticaj na podsticanje regionalne trgovine i intraindustrijske koristi i razmene</p>
4.	<p>Izrada Glavnog projekta za elektrovučna postrojenja na sjeveru i projekat video nadzora na pruzi Bar-Vrbnica</p>	<p>U Julu 2021 godine smo WBIF-u smo kandidovali i predali projektni zadatak za izradi projektne dokumentacije rekonstrukcije energetskih postrojenja na sjeveru i projekta video nadzora na pruzi Bar – granica sa Srbijom. Projektni zadatak je prihvaćen od WBIF, podržan od EIB i izabran Konsultant – Projektant koji je počeo rad na projektu.</p>

Priortiteti Sektora za investicije u 2023. godini:

- Uvećanje stručnog osoblja, posebno u dijelu inženjerskih kvalifikacija ,
- Obuka kadra u dijelu domaće i međunarodne zakonodavstva, sa posebnim osvrtom na FIDIC treninge, PRAG procedure isl,
- Sprečavanje poremećaja ili prekida u odvijanju saobraćaja,
- Sanacija oštećenjenja I drugih nedostataka koji utiču na trajnost I funkcionalnost konstrukcija na gornjem I donjem stroju pruge,
- Osiguranje stabilnosti konstrukcija donjeg stroja pruge,
- Stabilizacija padina I kosina I obezbjeđenje pruge od odrona, lavina I klizanja terena prema željezničkoj pruzi gdje su očekivani rezultati stabilizacija terena, veća sigurnost saobraćaja, zaštita kontaktne mreže,
- Smanjenje broja uvođenja laganih vožnji, nesmetano odvijanja saobraćaja u skladu planiranim Redom vožnje, manja potreba za vandrednim pregledom pruge I uvođenjem dežurstava u slučaju nepovoljnih vremenskih prilika.
- Izgradnjom solarnih panela u navedenim stanicama postiže se značajna ušteda električne energije kroz uštedu energije.

Modernizacija postrojenja

EVP Bar

Izrada projektne dokumentacije za demontažu postojećeg, nabavku i ugradnju novog elektrovučnog postrojenja u Baru je predmet odobrene aplikacije za tehničku podršku za finansiranje iz granta WBIF-a, na koju je dobijena saglasnost Ministarstva finansija. Krenulo se sa realizacijom i u toku je izrada projektnog zadatka za izradu Glavnog projekta.

Ovim projektom planirana je rekonstrukcija i obnova postojećeg EVP Bar sa ciljem unapređenja snabdijevanja električnom energijom ovog dijela kontaktne mreže i eliminisanja mogućnosti prekida odvijanja željezničkog saobraćaja na predmetnoj dionici zbog kvarova.

Ugradnjom novog EVP-a će biti postignut veći stepen bezbjednosti i sigurnosti odvijanja željezničkog saobraćaja, kako teretnog tako i putničkog.

EVP Mojkovac:

Potrebna je izrada tehničke dokumentacije koja predviđa demontažu postojećeg, nabavku i ugradnju novog postrojenja u EVP Mojkovac.

Planom JN za 2023.godinu predviđen je tehnički pregled i ispitivanje neispravnog transformatora T1, transport transformatora iz EVP-a Mojkovac, opravka, transport transformatora sa ugradnjom u EVP Mojkovac. Ispitivanje djelova uredjaja i zaštite transformatora.

PSN Bratonožići:

Potrebna je izrada tehničke dokumentacije, demontaža postojećeg, nabavka i ugradnja novog postrojenja PSN-a Bratonožići.

Zbog nepovoljnog položaja postrojenja PSN Bratonožići u saobraćajnom smislu odvijanja elektrovuče, potrebno je budućom projektnom dokumentacijom predvidjeti drugu lokaciju za ovo postrojenje u sklopu ukrsnice Bratonožići.

PSN Granica sa Srbijom:

Potrebna je izrada dokumentacije, nabavka i ugradnja PSN-a na granici sa Srbijom.

Značaj izgradnje ovog PSN-a je u tome da se može brzo i efikasno u slučaju potrebe prosljediti napon kontaktne mreže iz Željeznica Srbije na teritoriju ŽICG i obratno. Trenutna situacija je takva da je na mjestu razgraničenja postavljen ručni rastavljač (R11) tako da je u slučaju potrebe prosleđenja napona neophodno uputiti ekipu KM – a iz Užica da na licu mjesta izvrši manipulaciju. Ova činjenica je razlog velikih kašnjenja vozova na ovom dijelu pruge za slučaj prosleđenja napona.

DALJINSKO UPRAVLJANJE

U okviru Službe DU-a postoje za održavanje četiri različita sistema: dva Simensova stara sistema EFD-402 i FWT-402 koji su proizvedeni 1974 i ugrađeni 1976 godine. Jedan je za prenos komandi sa pratećom povratnom signalizacijom, upozoravajućih i pogonskih signalizacija, a drugi za prenos mjernih veličina sa značajnim učešćem za funkcije prvog sistema vezanog za Liniju 9 zastupljeni u centru daljinskog upravljanja (CDU) i elektrovučnim postrojenjima. Treći sistem je savremenog tipa češkog proizvođača „Teco“ na nikšićkoj pruzi uključujući EVP Podgorica i sistem u CDU i četvrti novi Simensov sistem uvezan sa serverom u CDU za nikšićku prugu.

Za novi sistem L6 za nikšićku prugu i Simensov sistem za EVP Trebešica potrebno je dogovoriti sa izvođačima radova namjensku kvalitetnu obuku za radnike daljinskog upravljanja da bi se obezbijedilo adekvatno, efikasno i blagovremeno otklanjanje smetnji na sistemu.

U toku je tenderska procedura za izradu projekta i njegovu realizaciju za zamjenu starog Simensovog sistema daljinskog upravljanja (projektovanje, nabavka i implementacija sistema SKADA centar+2 EVP-a+7 PS-ova+4 PSN-A na pruzi Vrbnica-Bar) čime bi se objedinilo daljinsko upravljanje za prugu Vrbnica – Bar sa postojećim Daljinskim upravljanjem za Nikšićku prugu i EVP Trebešicom.

TELEKOMUNIKACIJE

Nabavka i ugradnja optičkog interfejsa

Na magistralnoj pruzi Bijelo Polje - Podgorica - Bar su 70-tih godina prošlog vijeka izgrađeni sistemi stanične dispečerske i pružne telefonije i selektivni telefonski sistemi dispečera u centrima za operativno vođenje saobraćaja i upravljanje elektrovučnim postrojenjima. Ugrađena oprema je proizvodnje firme Siemens i pripada tehničkoj generaciji relejne tehnologije. Pošto je ova oprema velikim dijelom dotrajala, a nabavka rezervnih djelova za održavanje nije moguća, neophodna je revitalizacija pojedinih djelova ovih sistema, odnosno postepena rekonstrukcija telefonskih postrojenja zamjenom dotrajalih relejnih uređaja, uređajima savremene elektronske generacije, kako bi se održala pouzdanost i efikasnost u radu, a sve u cilju očuvanja bezbjednosti i redovitosti željezničkog saobraćaja u Crnoj Gori.

Imajući u vidu da se radi o magistralnoj pruzi Beograd - Bar , kao i da su uređaji sistema dispečerskih telefonskih veza u Željezničkoj Infrastrukturi Crne Gore AD Podgorica u funkcionalnom radu više od 40 godina, potrebno je izvršiti nabavku optičkog interfesa i multipleksera radi napuštanja bakarnog kabla (zbog sve češćih smetnji na bakarnim paricama: odvodi, indukcija, prekidi, vlaga, atmosferska pražnjenja itd.) i prelazak na rad uređaja preko optičkih vlakana koje u ovom trenutku naša kompanija ima.

Superiorne karakteristike optičkih prenosnih sistema, kada su širokopojasne mreže i prenos pri velikim brzinama u pitanju, nametnula je optiku kao nezaobilazan medijum prenosa u gotovo svim telekomunikacionim aplikacijama.

Od 2010. godine, ŽICG je vlasnik 72 optička vlakna na relaciji Vrbnica - Bar, koje još ne koristi .

Iz prethodno rečenog proizilazi da se ovaj veoma značajan resurs mora koristiti i mnogo brže staviti u upotrebu, u prvom redu sagledati svoje potrebe, a potom i izdavanje trećim licima.

Ovo dobija i svoju drugu dimenziju, ako se zna da je pruga Beograd-Bar dio koridora 10, te smatramo da jedna glavna međunarodna pruga to i zaslužuje.

Kablovi sa optičkim vlaknima nisu podložni električnim smetnjama, imaju najmanje slabljenje signala duž kabla i podržavaju izuzetno velike brzine prenosa podataka na velikim udaljenostima, zato najčešće čine osnovu bilo koje ozbiljnije telekomunikacione mreže. Optički kablovi se koriste i u slučajevima umrežavanja više objekata, gde se sa bakarnim kablovima mogu očekivati problemi sa uzemljenjem i atmosferskim pražnjenjima.

Optičke veze osim velike brzine prenosa obezbeđuju i potrebno galvansko razdvajanje instalacija. Sve naprijed izneseno je razlog više da se napušta rad uređaja po bakarnom STA i STKA kابلu čije je održavanje sve skuplje i pređe na rad po optičkim vlaknima gdje god je to tehnički moguće.

Između stanica od Bijelog Polja do Bara postavljen je optički kabal sa 72 vlakna završenih na optičkim razdjelnicama u željezničkim stanicama i ukršnicama. Takođe su u svim energetske postrojenjima (EVP, PS i PSN) i pružnim prelazima izvedeni provodni optički kablovi sa 24 vlakna namijenjeni za prenos kako data saobraćaja , tako i za govorne servise, servise prenosa informacija kao i video nadzora.

Uvodjenje sistema prenosa po optičkim kablovima može omogućiti povezivanje postojećih sistema željezničke infrastrukture i planirano je da se izvede u dvije faze:

- I faza - aktiviranje optičkih vlakana, nabavkom i ugradnjom optičkih prenosnih sistema na relaciji Bijelo Polje - Podgorica;
- II faza - aktiviranje optičkih vlakana, nabavkom i ugradnjom optičkih prenosnih sistema na relaciji Podgorica- Bar.

Prenosni sistem (I faza) preko optičkog kabla, ugrađivao bi se u željezničke stanice: Bijelo Polje, Kruševo, Mijatovo Kolo, Mojkovac, Trebaljevo, Kolašin, Kos, Trebešica, Lutovo, Bratonožići, Bioče i Podgorica, kao i u sva elektroenergetska postrojenja i pružne prelaze.

Prenosni sistem (II faza) preko optičkog kabla, ugrađivao bi se u željezničke stanice: Podgorica, Golubovci, Zeta, Virpazar, Sutomore i Bar, kao i u sva elektroenergetska postrojenja i pružne prelaze.

Prenosni sistem može, preko jednog para optičkih vlakana, izvršiti povezivanje sledećih sistema:

- Sistem centralnog dispečera saobraćaja CDS
- Sistem centralnog dispečera elektrovuče CDEv
- Pružne telefonske veze
- Satni sistem
- Sistem daljinskog upravljanja elektrovučnim postrojenjima
- Udaljeni telefonski priključci sa mogućnošću proširenja prenosa ostalih servisa po analognim ili digitalnim kanalima opšte namjene sa brzinom prenosa od 64kb/s.

ENERGETIKA

SS UREDJAJI

Kako bi se na prugama Nikšić- Podgorica i Vrbnica – Bar otklonili tekući kvarovi, neophodna je nabavka nedostajućih elektronskih kartica, rezervnih djelova i opreme.

U stanici Nikšić i ukrsnici Ostrog potrebna je nabavka trafo-a za napajanje sa kontaktne mreže 25kV/400V, jer trenutno nemamo rezervno napajanje u slučaju nestanka distributivnog napajanja. Takođe je potrebna nabavka i zamjena elektronskih kartica.

U stanici Ostrog, Danilovgrad, i Spuž potrebna je nabavka dva punjača baterija, elektronskih kartica, ZBG i ASB (Frausher) i brojača osovina.

Za stanici Podgorica u procesu je raspisivanje tendera za nabavku rezervnih djelova za postavnicu ESA – 44.

Zbog čestih promjena napona sa kontaktne mreže i pregorijevanja elektronskih kartica potrebno je regulisanje napna sa distributivne mreže za 11 putnih prelaza.

Osim toga, neophodna je zamjena baterija na istim putnim prelazima, zbog čestih promjena napona, što je dovelo do oštećenja baterija koje treba zamijeniti .

Za popravku putnih prelaza Cijevna i Mahala potrebna je nabavka elektronskih kartica, baterija i blindiranih vrata;

- putne prelaze Vukovci, Morača, Bistrice, Virpazar i Žukotrljica potrebno zamijeniti novim zbog nemogućnosti nabavke rezervnih djelova.

Potrebna je nabavka grijača skretnica za kompletnu prugu.

Za prugu Vrbnica – Bar potrebno je servisiranje relejnih grupa.

Zbog povećanja bezbjednosti i dugoročnog smanjenja troškova održavanja potrebno je ukidanje pojedih pružnih prelaza na dijelu pruge: Pdgorica-Bar i Nikšić- Podgorica, izgradnjom podvožnjaka ili nadvožnjaka (denivelacija).

Za prelaze na kojima ne postoji mogućnost danivelacije potrebno obezbijediti sredstva za njihov remont ili zamjenu novim.

Takodje na pruzi Beograd-Bar, dijelu Bijelo Polje-Bar, potrebno je predvidjeti zamjenu i modernizaciju staničnih signalo-sigurnosnih uredjaja, po fazama.

STANJE KADROVA

Sektor za ETP je suočen sa hroničnim nedostatkom kadrova sa nivoom obrazovanja VII1, tako da trenutno nedostaju 5 inženjera energetike i 7 inženjera iz oblasti elektronike i telekomunikacija.

Ovaj problem se odražava kako na kvalitet održavanja uredjaja, tako i na otežanu organizaciju rada.

U sektoru za ETP trenutno su, zbog nedostatka kadrova nepopunjena radna mjesta rukovodioca Službe za EP, rukovodioca Službe za KM, inženjer za EVP, inženjer za DU, sistem inženjer za DU, glavni inženjer za KM, inženjer za KM, glavni inženjer za SS, inženjer za SS (2), glavni inženjer za TT, inženjer za ATC.

- **Problemi sa kojima se ŽICG suočava u budućem planiranju razvoja Društva**

Obavezu i značaj da željeznička infrastruktura bude u stanju koje obazbjeđuje sigurnost i bezbjednost svim korisnicima njenih usluga, nije potrebno posebno objašnjavati. Ne treba ni posebno isticati da to nije moguće bez adekvatne finansijske podrške.

Budžetom opredeljivana sredstva, unazad nekoliko godina pa do kraja 2022. godine, na ime tekućeg održavanja infrastrukture nisu ni približno bila dovoljna za nabavku materijala i rezervnih dijelova za redovno održavanje pruge i postrojenja. Određeni dijelovi pruge i postrojenja datiraju još od vremena izgradnje pruge i odavno su prošla svoj radni vijek (problemi sa trulim pragovima, ishabanim šinama, signalno-sigurnosnim uređajima, putnim prelazima, elektrovučnim postrojenjima, centralnim daljinskim upravljanjem, nedostatak mehanizacije itd.).

Takođe je bila dovedena u pitanje i redovna isplata zarada zaposlenih, što je moglo dodatno ugroziti bezbjednost odvijanja željezničkog saobraćaja.

Menadžment je uložio maksimum napora kako bi se sprovele mjere ušteta, uz napomenu da to nije moglo i nije smijelo biti na račun dovođenja u pitanje bezbjednosti i sigurnosti odvijanja željezničkog saobraćaja, što nas je dovelo u situaciju da sva raspoloživa sredstva usmjeravamo na saniranje gorućih problema na pruži, zbog čega nije preostajalo sredstava za redovno izmirivanje obaveza za poreze i doprinose na lična primanja. Zbog toga smo bili dovedeni u situaciju da nam se, zbog nedovoljno izdvojenih sredstava iz Budžeta, diktira loš tempo održavanja pruge i postrojenja, kao i direktan uticaj na poslovni rezultat.

Svi aktuelni međunarodni skupovi i seminari u organizaciji Evropske unije – Transportne zajednice, jasno ističu značaj željeznice i željezničkog saobraćaja kao vida ekološkog transporta, koji omogućava bolju povezanost regiona uz minimalan uticaj na trošenje prirodnih resursa budućih generacija, pa u skladu sa tim očekujemo podršku na svim nivoima.

Nedovoljan godišnji Budžet je dodatno usložio naše poslovanje u dijelu nemogućnosti realizacije Plana javnih nabavki, što se negativno odražava na funkcionisanje kompletnog sistema, između ostalog i :

- sistema daljinskog upravljanja i napajanja elektro mreže, čija je procijenjena vrijednost nabavke u tom momentu iznosila 340.000 eura, čiji je značaj nesaglediv
- sistema elektro održavanja, jer su evidentni veliki problemi sa postrojenjima vuče vozova, budući da nam je sistem EVP u veoma lošem stanju i zahtijeva dodatna značajna finansijska ulaganja za revatilizaciju;

- neizmiren dug prema Elektroprivredi Crne Gore dodatno dovodi u pitanje redovnost odvijanja željezničkog saobraćaja;
- nemogućnost zapošljavanja neophodnog stručnog kadra i izvršnog osoblja, postala je praksa da se zadnjih godina rijetko ko javlja na pojedine oglase - prosječna zarada u Društvu je za oko 25% niža od prosječne zarade na državnom nivou;
- nemogućnost redovnog servisiranja obaveza prema Poreskoj upravi na ime poreza i doprinosa

Ozbiljan problem koji opterećuje poslovanje Društva je i problem naplate potraživanja za izdavanje trasa od operatera, a poznato je ko su naši operateri i pod kakvim uslovima oni posluju u finasijskom smislu zbog otežane likvidnosti, tako da bi za slučaj da pribjegnemo prinudnoj naplati, u stvari blokirali cjelokupan željeznički sistem što, uopšteno gledajući, ne ide u prilog ni jednom od željezničkih društava.

Imajući u vidu težinu održavanja pruge zbog konfiguracije terena, vremena izgradnje, nemogućnost nabavke rezervnih djelova zbog zastarjele tehnike, sve veće potrebe za nabavku šina, skretnica i pragova, potrebno je bilo obezbjediti nedostajuća sredstva, kako bi ovo Društvo moglo da realizuje planirane ciljeve kojima se ne bi dovodila u pitanje bezbjednost odvijanja željezničkog saobraćaja.

Željeznička infrastruktura Crne Gore AD - Podgorica (ŽICG) se, tokom 2022. godine, više puta obraćala Ministarstvu kapitalnih investicija i Ministarstvu finansija, sa ciljem upoznavanja sa složenom finasijskom situacijom i nemogućnošću realizacije planova javnih nabavki za potrebne materijale i opremu, koji se koriste za tekuće održavanje vitalnih građevinskih i elektro-tehničkih sistema na željezničkoj infrastrukturi, na cijeloj mreži javnih pruga u Crnoj Gori.

U prethodnom dužem vremenskom periodu, sredstva koja su se izdvajala za tekuće održavanje javne željezničke infrastrukture nijesu bila dovoljna za nabavku potrebnih materijala i opreme, tako da je bilo potrebno obezbijediti dodatna sredstva i u 2022. godini, kako bi se u što kraćem roku nabavili materijali i oprema i podigao stepen bezbjednosti i efikasnosti na željezničkoj infrastrukturi. Naime, zbog nedostatka rezervnih djelova, u kvaru je veći broj putnih prelaza, uvedene su lagane vožnje, bezbjednosne procedure koje omogućavaju signalno-sigurnosni uređaji često ne funkcionišu i svedene su na ljudski faktor. Sve ovo u dužem trajanju može dovesti do nesreća i nezgoda.

Prilikom kreiranja budžeta prethodnih godina, svake godine tražena su znatno veća sredstva (i do 50%) od odobrenih (najviše 6,9 miliona eura u posljednjih 10 godina), što je dovelo do situacije da na zalihama nije bilo osnovnog materijala i opreme za održavanje pruga (šine, pragovi, tucanik, kolosječni pribor, skretnice, skretnička građa, oprema za daljinsko upravljanje energetskim postrojenjima, energetski trafoi, elektronske kartice, baterije i kontroleri za signalno-sigurnosne uređaje, itd.).

ŽICG je pripremila detaljnu specifikaciju nedostajućeg materijala i opreme, kao i troškove dodatnog angažovanja radne snage za ugradnju istih, ukupne vrijednosti od 3.941.200,00 eura. Ministarstvo finansija je razmotrilo Informaciju ŽICG br. 14846 od 21.10.2022.godine i dostavilo pozitivno mišljenje Ministarstvu kapitalnih investicija, sa predlogom da se tražena sredstva obezbijede iz tekuće budžetske rezerve.

Ministarstvo finansija je predložilo da specifikaciju materijala i opreme koja treba urgentno da se nabavi za tekuće održavanje pruga dostavi Uprava za željeznice. Na osnovu te specifikacije, sredstva bi se transferisala na budžetsku poziciju Uprave za željeznice do

iznosa od 3.941.200,00 eura, odakle bi se, kroz Program održavanja i ugovor između Uprave za željeznice i ŽICG, sredstva prebacivala na upravljača infrastrukturom ŽICG.

Povoljni trendovi u prevozu putnika i roba, koji su evidentni u posljednjih godinu dana, ne mogu se realizovati kontinuirano, ukoliko se na infrastrukturi ne preduzmu hitne mjere na smanjenju i ukidanju laganih vožnji, popravkama sistema signalizacije i napajanja vozova električnom energijom visokog napona. U uslovima otvaranja željezničkog tržišta i potencijalnog dolaska novih prevoznika, presudno je važno da infrastruktura može da pruži kvalitetnu uslugu i ponudi trase koje se mogu realizovati po ugovorenom redu vožnje.

U tadašnjim uslovima to nije bilo moguće i tražena sredstva će za kratko vrijeme omogućiti znatno bolje stanje infrastrukture.

Ministarsvo kapitalnih investicija je bilo saglasno sa zahtjevom ŽICG, odnosno neophodna je bila potreba za urgentnom nabavkom predmetnog materijala i opreme. Nadzorom nadležnih državnih organa (Uprava za željeznice i Inspekcija Ministarstva kapitalnih investicija), informacijama od strane prevoznika, stalnim primjedbama putnika i drugih korisnika željeznice, utvrđeno je da je u cilju očuvanja bezbjednosti željezničkog saobraćaja potrebno djelovati u što kraćem roku i obezbijediti nedostajuće materijale i opremu za održavanje javne željezničke infrastrukture.

• **Uslovi za poboljšanja**

- Obnova i jačanje stručnog kadra i izvršnog osoblja na svim nivoima i u svim organizacionim cjelinama.
- Nabavka nove mehanizacije, opreme itd.
- Formiranje obaveznih rezervi svih vrsta materijala, rezervnih djelova, alata, opreme itd.,
- Jačanje Sektora za održavanje građevinske infrastrukture i Sektora za elektrotehničke poslove kroz upošljavanje osoblja raznih zanatskih i specifičnih zanimanja, pri čemu je istovremeno važno obezbijediti i kadrove za punu implementaciju, eksploataciju kako mehanizacije tako i opreme.
- Saradnja sa visokoškolskim ustanovama i fakultetima u Crnoj Gori kroz Ugovore o poslovno-tehničkoj saradnji, kao i sa drugim institucijama u državi, koje mogu dati svoj doprinos vezano za poslove koji se tiču projektovanja, obuke i izvođenja radova. Poseban fokus na kompanije koje su u vlasništvu ili većinskom vlasništvu države (EPCG, Vojska CG, Centar za vanredne situacije itd.).
- Zaštita državne imovine, kao i veći stepen važnosti željezničke infrastrukture, u cilju sprečavanja uzurpacija i nelegalne gradnje. To povlači i veću odgovornost Opština, a ne samo pojedinca i trećih lica. Ova pitanja riješiti kroz Zakone i osigurati njihovu primjenu sa strožijom kaznenom politikom.
- Poboljšavanje uslova rada na svim nivoima, sa blagovremenom nabavkom službene i zaštitne odjeće i obuće.

7. Ulaganje u obrazovanje zaposlenih

Pregled broja zaposlenih sa radnim statusom na dan 31.12.2022. godine dat je u sledećoj tabeli:

Broj zaposlenih	Neodređeno	Određeno	Pripravnik
774	704	67	3

Pregled broja sistematizovanih radnih mjesta sa brojem popunjenih i brojem slobodnih radnih mjesta na dan 31.12.2022. godine.

Broj sistematizovanih radnih mjesta	Broj sistematizovanih izvršilaca	Nepopunjen broj radnih mjesta	Broj Pripravnika
408	893	75	3

Broj sistematizovanih i slobodnih radnih mjesta po organizacionim cjelinama:

ORGANIZACIONA CJELINA	Sistematizovano	Ukupno radi	Na određeno	Pripravnici	Slobodna radna mjesta
ODBOR DIREKTORA	2	2			
KABINET ODBORA DIREKTORA	3	2			
INTERNA REVIZIJA	3	1			2
IZVRŠNI DIREKTOR - KABINET	13	10	1		
SLUŽBA UNUTRAŠNJE KONTROLE	20	15			3
SEKTOR ZA UPRAVLJANJE I REGULISANJE SAOBRAĆAJA	228	196	12		17
SEKTOR ZA ELEKTROTEHNIČKE POSLOVE	185	147	22	2	26
SEKTOR ZA ODRŽAVANJE GRAĐEVINSKE INFRASTRUKTURE	352	327	27	1	16
SEKTOR ZA INVESTICIJE I STRANA ULAGANJA	10	6	1		5
SEKTOR ZA PRAVNE POSLOVE	29	28	2		1
SEKTOR ZA FINANSIJE	39	34	2		3
SEKTOR ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE	9	6			2
UKUPNO:	893	774	67	3	75

Profesionalni razvoj zaposlenih:

- Inicijalna profesionalna edukacija**

Nastavljena je obuka iz oblasti zaštite i zdravlja na radu zaposlenih koji su obučavani za bezbjedan rad prije početka rada, obučavani su i zaposleni koji su raspoređivani na drugo radno mjesto pri čemu se vodilo računa o mjerama zaštite na radu specifičnim za svako pojedino radno mjesto.

U Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore AD-Podgorica u periodu od 01.01.-31.12.2022.godine, izvršeno je niz aktivnosti u sprovođenju mjera zaštite i zdravlja na radu zaposlenih, u cilju sprečavanja povreda na radu, profesionalnih oboljenja i bolesti vezanih za rad.

Izvršeno je osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad, od strane Instituta „Montekontrol“ iz Podgorice, koje se sprovodi prilikom zasnivanja radnog odnosa, raspoređivanja na drugo radno mjesto, uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih ili zamjene sredstava za rad, promjene procesa rada i ponovnog raspoređivanja na rad poslije odsustvovanja koje je trajalo duže od godinu dana.

Osposobljavanje se vrši po Programu o osposobljavanju zaposlenih za bezbjedan rad, pri čemu se zaposleni upoznaju sa svim vrstama opasnosti na svom radnom mjestu i mjerama bezbjednosti od električne struje na kontaktnoj mreži monofaznog sistema 25 kV, 50Hz.

Ukupno je 129 zaposlenih osposobljeno za bezbjedan rad, od kojih je 84 zaposlena koji su tek zasnivali radni odnos, 43 zaposlena koji su raspoređeni na druge poslove i 2 zaposlena koja su odsustvovala sa posla duže od godinu dana.

Nakon osposobljavanja Institut dostavlja Uvjerenje o osposobljenosti za bezbjedan rad, koje se čuva u personalnom dosijeu svakog zaposlenog.

Pri obuci se vodilo računa o mjerama zaštite na radu specifičnim za pojedina radna mjesta, tako da Društvo ima u vidu značaj obučavanja u navedenom smislu, i isto se obavlja po potrebi.

U 2022 godini je, nakon uočenih nepravilnosti i urgiranja zaposlenih, kako na radnom mjestu, tako i u radnoj sredini, upućeno niz urgencija direktorima sektora, za obezbjeđivanje mjera zaštite na radu, koje nijesu bile u skladu sa važećim propisima, a koje mogu dovesti do potencijalnih opasnosti po život i zdravlje zaposlenih u ŽICG.

U narednom periodu će se, kao i do sada, u cilju sprečavanja rizika od povređivanja zaposlenih i bolesti vezanih za rad, sprovoditi mjere zaštite i zdravlja na radu, shodno Zakonu o zaštiti i zdravlju na radu i podzakonskim aktima koji regulišu oblast zaštite, a sredstva za obezbjeđivanje mjera zaštite su predviđena Planom Janih nabavki za 2023. godinu.

- **Kontinuirana profesionalna edukacija**

Kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji su, od strane šefova radnih jedinica, podvrgavani zaposleni koji obavljaju poslove radnih mjesta koja su vezana za odvijanje željezničkog saobraćaja po Programu redovnog poučavanja 646 Pravilnika o stručnoj spremi radnika koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja, gdje je određen godišnji fond sati redovnog poučavanja za svako od ovih zanimanja. U tom smislu, redovno poučavanje se vrši prema pregledu fonda sati potrebnih za realizaciju programa redovnog poučavanja, predviđenog za određena zanimanja.

Kako bi se značaj profesionalne edukacije izdigao na odgovarajući nivo i obezbijedio potrebni kontinuitet, zaposleni koji se nalaze na zamjeni u drugim organizacionim cjelinama dužni su da prisustvuju redovnom poučavanju u jedinici na kojoj se nalaze na zamjeni.

- **Selekcija novozaposlenih**

Selekcija novozaposlenih se odvija prilikom odabira kandidata koji su se prijavili na oglas na osnovu njihovih stručnih referenci i drugih uslova propisanih aktom o sistematizaciji, a u slučaju prijema pripravnika za zanimanja koja se odnose na neposredno učešće u vršenju željezničkog saobraćaja, obavlja se stručna obuka i rad pod nadzorom, nakon čega se vrši polaganje stručnih ispita za rad na željeznici, shodno 646 Pravilniku o stručnoj spremi radnika koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja.

- **Saradnja sa obrazovnim institucijama**

ŽICG AD Podgorica uglavnom saraduje sa Mašinskom tehničkom školom gdje se na smjerovima za željeznička zanimanja, uz učešće predavača iz ovog Društva, vrši školovanje budućeg srednjoškolskog kadra. Takođe sa ovom obrazovnom ustanovom je sačinjen ugovor o poslovno tehničkoj saradnji. Zatim je pokrenut program prekvalifikacijne kadrova za obuku budućih saobraćajno transportnih tehničara – otpravnika vozova koji će nakon završetka školovanja biti primljeni na radu u Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore AD Podgorica na namanje dvije godine.

Prisutni deficiti i suficiti u ponudi i tražnji radne snage, posebno kada su oni izraženi kod pojedinih zanimanja, nameću potrebu realizacije niza programa u cilju usklađivanja tih odnosa, odnosno, prilagođavanje ponude potrebama poslodavaca, odnosno tražnji radne snage. U tom smislu posebno ističemo važnost programa obrazovanja u obrazovnim institucijama, gdje se uz teoretska znanja stiče i obavlja praktični rad, koji se realizuje saglasno unaprijed donijetim programima, čime se pravovremeno vrši praktična priprema učenika za budući posao i time obezbjeđuje što kvalitetniji kadar.

- **Stručno osposobljavanje**

ŽICG AD Podgorica je aktivni učesnik stručnog osposobljavanja, koje se sprovodi po programu Vlade Crne Gore a putem Uprave za ljudske resurse. U toku 2022 godine preko Službe za ljudske resurse je djelimično realizovan program stručnog osposobljavanja za 1(jednog) kandidata za kojeg je sačinjen ugovor o stručnom osposobljavanju za period 15.01.-15.10.2022.godine. Stručno osposobljavanje je djelimično realizovano sa razloga jer je kandidat na njegov zahtjev uz našu saglasnost i u komunikaciji sa Upravom za ljudske resurse nastavio program stručnog osposobljavanja u DOO "Komunalne djelatnosti" Plav. Za vrijeme koje je kandidat proveo na stručnom osposobljavanju u našem Društvu, svakomjesečno su Upravi za ljudske resurse dostavljani izvještaji o obavljenom stručnom osposobljavanju, potpisani od strane kandidata, mentora i ovjereni od strane odgovornog lica u našem Društvu. Takođe su sprovedene aktivnosti u vezi stručnog osposobljavanja u 2023.godini.

- **Obuka za zaposlene**

Obuka pripravnika za samostalan rad, koja se za zanimanja koja su vezana za neposredno učestvovanje u vršenju željezničkog saobraćaja, sprovodi po Programu stručne obuke pripravnika za poslove na kojima radnici neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja 646 Pravilnika o stručnoj spremi radnika koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja. Ova obuka obuhvata teoretski i praktični dio

a dužina obuke zavisi od složenosti zanimanja, odnosno od nivoa kvalifikacije. O ovoj obuci pripravnici vode dnevnik koji, potpisan od strane mentora, prilažu uz prijavu za polaganje stručnog ispita za rad na željeznici. U 2022.godini pripravnički staž je obavilo 27 (dvadeset sedam) pripravnika.

Po Programu stručne obuke pripravnika za poslove na kojima radnici neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja 646 Pravilnika o stručnoj spremi radnika koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja vrši se i stručno osposobljavanje onih zaposlenih koji, uz rad a u postupku vanrednog školovanja, odnosno studiranja, steknu kvalifikaciju, odnosno veći nivo obrazovanja. Ovakvo stručno osposobljavanje je u 2022.godini sprovedeno kod tri (tri) zaposlena.

Obzirom da poznavanje stabilnih postrojenja električne vuče (SPEV) nije predviđeno Programom za polaganje stručnih ispita radnika koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja 646 Pravilnika o stručnoj spremi radnika koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja koji se odnosi na zaposlene u Sektoru za upravljanje i regulisanje saobraćaja, za 6 (šest) zaposlenih - otpravnika vozova, prethodno formirana komisija je za iste sprovedla obuku i polaganje ispita iz poznavanja stabilnih postrojenja električne vuče po Pravilniku 212 radi sticanja dozvole za rukovanje SPEV-om pod E (Rukovanje rastavljačima u KM) i pod G (Rukovanje motkama za uzemljenje na KM).

Osim navedenog, ukazujemo da je Društvo u smislu unapređenja stručne osposobljenosti i inoviranja znanja ostalih zaposlenih, te praćenja novih zakonskih propisa, spremno za upućivanje zaposlenih na stručne kurseve i seminare.

8. Informacije o izloženosti rizicima

Ciljevi i metode upravljanja finansijskim rizikom

U skladu sa članom 12 stav 3 Zakona o računovodstvu ("Sl.list CG" br. 145/21) ovaj dio Izvještaja menadžmenta sadrži:

- informacije o ciljevima i metodama upravljanja finansijskim rizikom, uključujući politiku izbjegavanja ili smanjenja gubitaka za svaku veću vrstu najavljene transakcije za koju se koristi zaštita od rizika;
- informacije o izloženosti Društva rizicima cijena, kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti i rizicima novčanog toka;
- ciljeve i politike u upravljanju finansijskim rizicima, rizicima i neizvjesnostima poslovanja, zajedno sa politikom zaštite svake značajne vrste planirane transakcije za koju se koristi zaštita.

Rizik se u skladu sa članom 5 stav 1 tačka 3 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Sl.list CG" br. 75/18) definiše kao mogućnost nastupanja događaja koji može negativno uticati na ostvarivanje postavljenih ciljeva subjekta. Rizik je i sve što predstavlja prijetnju da se strateški i operativni ciljevi neće ostvariti, sve što može da utiče na ugled privrednog društva, kao i događaji koji mogu dovesti do gubitka ili oštećenja imovine.

Upravljanje rizicima je postupak identifikacije, procjene i praćenja događaja koji mogu negativno uticati na ostvarivanje utvrđenih poslovnih ciljeva Društva i preduzimanje potrebnih mjera radi smanjenja rizika do nivoa razumne uvjerenosti da će ciljevi biti ostvareni.

U Društvu je usvojen Plan za unapređenje upravljanja i kontrola da bi se poslovanje usaglasilo sa odredbama Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

8.1. Informacije o izloženosti rizicima cijena, kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti i rizicima novčanog toka

Cijene usluga koje Društvo pruža pravnim licima definisana je Odlikom o visini mjesečne naknade za korišćenje pružnog pojasa i zemljišta koje pripada infrastrukturi i poslovnog prostora ("Sl.list CG" br. 47/14, 8/16, 59/19 i 44/20).

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, potraživanja od pravnih i fizičkih lica, uključujući neizmirena potraživanja i preuzete obaveze.

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva održavanje dovoljnog iznosa gotovine i hartija od vrijednosti kojima se trguje, kao i obezbjeđenje adekvatnih izvora finansiranja preko odgovarajućih iznosa kreditnih obaveza.

Projekcija ukupnih tokova gotovine vrši se na nivou Društva koje kontinuirano prati likvidnost kako bi obezbjedilo dovoljno gotovine za potrebe poslovanja.

8.1.1. Rizici cijena. Cjenovni rizik se posmatra kroz valutni, kamatni i tržišni rizik.

- a) Valutni rizik nastaje u slučaju promjene deviznog kursa. ŽICG nije izložena valutnom riziku jer nije ulagala u finansijske instrumente u stranoj valuti.
- b) Kamatni rizik je rizik da će promjena kamatnih stopa biti nepovoljna po Društvo. Pozicije u Bilansu uspjeha (neto finansijski prihodi) nisu značajnije izložene uticaju promjene kamatnih stopa.
- c) Tržišni rizik obuhvata rizik da će fer vrijednost budućih gotovinskih priliva po osnovu finansijskih instrumenta varirati zbog promjena tržišnih uslova poput kamatne stope i deviznih kurseva.

8.1.2. Kreditni rizici. Kreditni rizik predstavlja rizik da će jedna ugovorna strana izazvati finansijski gubitak drugoj strani, jer neće uspjeti da ispunji svoje obaveze. Kreditni rizik se odnosi na gotovinu i gotovinske ekvivalente, depozite kod banaka i na kreditnu izloženost korisnicima. Društvo je izloženo kreditnom riziku iz redovnog poslovanja (+ potraživanja od kupaca) i ovim rizikom se upravlja na osnovu ustanovljenih politika, procedura i uspostavljenih kontrola. Neizmirena salda kupaca se redovno prate i preduzimaju se mjere naplate.

Društvo nema odobrenih kredita članovima organa upravljanja.

8.1.3. Rizici likvidnosti. Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Društvo neće uspjeti da ispunji svoje obaveze vezane za finansijske obaveze. Cilj Društva je da održi ravnotežu između kontinuiteta finansiranja i fleksibilnosti kroz upotrebu prekoračenja na računima kao i kroz stalno praćenje predviđenih i stvarnih novčanih tokova.

8.1.4. Rizici novčanog toka. Cilj upravljanja rizikom novčanog toka je identifikovanje ključnih područja primjene analize novčanih tokova i načina unapređenja upotrebne vrijednosti informacija o novčanim tokovima. Analiza ima za cilj da ukaže na značaj primjene cash flow informacija u procesu poslovanja preduzeća, ali i prilikom donošenja investicionih i finansijskih odluka, posebno iz perspektive kreditora. Analiza novčanih tokova se naziva i procjena solventnosti kao sposobnosti preduzeća da dugoročno pokriva sve svoje dospjele obaveze plaćanja u rokovima njihovog dospijanja.

8.2. Ciljevi i politike upravljanja finansijskim rizikom i neizvjesnostima poslovanja

Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum.

Sa posebnom pažnjom se raspolaže sa finansijskim sredstvima i imovinom Društva, kako se ne bi ugrozila likvidnost i dovelo u pitanje ispunjenje zadatih ciljeva. Društvo nije u prethodnom periodu koristilo instrumente zaštite u vidu hedžinga.

9. Nefinansijske informacije

Ovaj dio Izvještaja menadžmenta pripremljen je u skladu sa članom 14. Zakona o računovodstvu, izdvajanjem jednog dijela informacija u formi nefinansijskih, dok se veći dio informacija zahtijevanih ovim članom nalazi u prethodnim poglavljima.

9.1. Poslovni model Željezničke infrastrukture CG AD Podgorica

Željeznička infrastruktura Crne Gore AD je društvo kapitala osnovano u skladu sa Zakonom o privrednim društvima kao akcionarsko društvo čiji je kapital podijeljen na akcije. Pretežna šifra djelatnosti je 4212 – Izgradnja željezničkih pruga i podzemnih željeznica, odnosno pružanje usluga od javnog interesa.

U svojstvu upravljača infrastrukture, kao javnog dobra u opštoj upotrebi u vlasništvu države Crne Gore, Željeznička infrastruktura izgrađuje i investira u željezničku infrastrukturu i brine se o njenom održavanju i modernizaciji.

Upravljanje infrastrukturom podrazumijeva organizovanje i regulisanje željezničkog saobraćaja, održavanje i zaštitu infrastrukture. ŽICG upravlja željezničkom mrežom od 327,72 km. Željeznička infrastruktura Crne Gore osigurava pristup i dodjeljuje infrastrukturne kapacitete svim zainteresovanim željezničkim prevoznicima koji ispunjavaju zakonske uslove, određuje naknade za korišćenje infrastrukturnih kapaciteta, izrađuje i objavljuje red vožnje, organizuje i reguliše željeznički saobraćaj.

9.2. Ulaganja u cilju zaštite životne sredine

ŽICG posebno brine o zaštiti životne sredine i posvećena je odgovornom poslovanju pri čemu se teži minimiziranju u stvaranju otpada, optimizaciji potrošnje resursa u cilju smanjenja uticaja na životnu sredinu na najmanju moguću meru, kao i pravilnom upravljanju potencijalnim rizicima. Mjere koje se preduzimaju radi smanjenja negativnog uticaja na životnu sredinu su:

- pravilno odlaganje i skladištenje pružnih drvenih pragova,
- sortiranje otpada na komercijalni otpad i otpad od električne i elektronske opreme nakon popisa,
- uređenje pružnog pojasa i redovno uklanjanje otpada,
- smanjivanje štampanja i recikliranje papira i u budućem periodu planirano je uvođenje elektronske pisarnice,
- ugradnja led rasvjete u poslovnim prostorima koje ŽICG koristi,
- planirana je ugradnja solarnih panela za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora.

9.3. Socijalna i kadrovska pitanja

Misija upravljanja ljudskim resursima u ŽICG je razvoj i održavanje visokog nivoa stručnosti i motivacije zaposlenih u cilju realizacije poslovnih planova Društva. Razvojni pristup se, prije svega, zasniva na identifikaciji razvojnih potreba zaposlenih, definisanju

i prilagođavanju sadržaja obuka, kreiranju i realizaciji internih obuka, organizaciji internih i eksternih obuka.

Redovno se organizuje obuka i polaganje stručnog ispita za rad na željeznici. Za svakog novozaposlenog sporovodi se obuka za zaštitu na radu.

Kolektivnim ugovorom ŽICG, u skladu sa Zakonom o radu i Opštim kolektivnim ugovorom uređuju se prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih, međusobni odnosi ŽICG i Sindikata i druga pitanja od značaja za zaposlene i potpisnike Kolektivnog ugovora. Ključne tačke Kolektivnog ugovora su:

- zasnivanje radnog odnosa,
- izmjena ugovora o radu,
- stručno osposobljavanje i usavršavanje,
- radno vrijeme,
- odmori i odsustva,
- bezbjednost i zaštita života i zdravlja na radu,
- zarade, naknada zarade i druga primanja,
- naknada štete,
- prestanak radnog odnosa,
- uslovi za rad Sindikata.

Zaposleni u ŽICG imaju slobodu sindikalnog udruživanja. U Društvu postoje i djeluju dva reprezentativna sindikata, koji su nezavisni i samostalni u svom radu. Uloga i djelovanje sindikata:

- učešće u pregovorima, konsultovanje, informisanje i izražavanje stavova o bitnim pitanjima iz radnopravnih odnosa zaposlenih,
- kontinuirano djelovanje sa predlozima prema Društvu u vezi sa povećanjem cijene rada i koeficijenta složenosti posla,
- učešće predstavnika sindikata na sjednicama na kojima se razmatraju njihovi predlozi, mišljenja i zahtjevi,
- u skladu sa zakonskim ovlašćenjima sindikati imaju slobodu javnog iznošenja stavova i obraćanja državnim i drugim organima.

Prosječna zarada u Društvu je za oko 25% niža od prosječne zarade na državnom nivou. U ŽICG su žene i muškarci ravnopravni u pogledu iznosa plate za posao za koji su potrebne iste kvalifikacije i iste složenosti, odnosno primaju istu platu za istu vrstu posla koji obavljaju. Zaposlenima je omogućeno da izvrše prijave slučajeva mobinga na radnom mjestu licu koje je imenovano za postupanje po prijavama za mobing. Prilikom zapošljavanja, zaposlenima se uručuje Obavještenje o zabrani zlostavljanja na radu, pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenog i ŽICG.

ŽICG u cilju izvršenja obaveza definisanih Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom:

- zapošljava određen broj osoba sa invaliditetom, i
- mjesečno vrši uplatu određenog novčanog iznosa za svaku nezaposlenu osobu sa invaliditetom u odgovarajući budžetski fond na ime učešća u finansiranju zarada osoba sa invaliditetom.

9.4. Poštovanje ljudskih prava

U ŽICG se poštuju sva ljudska prava zagarantovana Ustavom Crne Gore. Zaposlenim ženama je dozvoljeno da koriste pravo na trudničko bolovanje, porodiljska odsustva, odsustva radi njege deteta i odsustvo sa rada radi posebne njege djeteta, u skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom. U ŽICG se poštuje zaštita podataka o ličnosti propisana Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

ŽICG ulaže napore da zaposlenima obezbjedi bezbjednost na radu, u kom pravcu je usvojen veći broj akata i procedura. ŽICG je obavezna da, u skladu sa zakonom i Kolektivnim ugovorom:

- obezbjedi rad zaposlenog na radnom mjestu i u radnoj okolini u kojima su sprovedene mjere bezbjednosti i zdravlja na radu,
- obezbjedi preventivne mjere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih kao i potrebna finansijska sredstva za njihovu primjenu,
- osposobljava zaposlene za rad,
- donese odgovarajuća uputstva za bezbjedan rad i da sa istim upozna zaposlenog prilikom zasnivanja radnog odnosa, odnosno premještanja na druge poslove i u drugim slučajevima utvrđenim zakonom,
- obezbedi zaposlenima korišćenje sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu, kao i da vrši kontrolu njihove upotrebe u skladu sa namjenom,
- na vidno mjesto istakne upozorenja i/ili oznake za bezbjednost i/ili zdravlje
- osigura zaposlene.

Zaposleni je dužan da poštuje propise o bezbjednosti i zaštiti života i zdravlja na radu, a nepoštovanje tih propisa i neobavješćavanje ŽICG o svakoj vrsti potencijalne opasnosti koja bi mogla da utiče na bezbjednost i zdravlje na radu zaposlenog ili drugih zaposlenih, predstavlja povredu radne discipline, saglasno odredbama Kolektivnog ugovora.

9.5. Borba protiv korupcije

U skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije, pripremljen je i usvojen Plan integriteta, interni antikorupcijski dokument u kome je sadržan skup mjera pravne i praktične prirode, kojim se sprečavaju i otklanjaju mogućnosti za nastanak i razvoj različitih oblika koruptivnog i neetičkog ponašanja u okviru ŽICG, pojedinih organizacionih jedinica i pojedinačnih radnih mjesta, a koji nastaje kao rezultat samoprocjene izloženosti Društva rizicima za nastanak i razvoj korupcije, nezakonitog lobiranja i sukoba interesa, kao i izloženosti etički i profesionalno neprihvatljivim postupcima.

Organi upravljanja imaju posebne dužnosti prema Društvu u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, a to su dužnost pažnje, prijavljivanja ličnog interesa, izbjegavanja sukoba interesa, čuvanja poslovne tajne i poštovanja zabrane konkurencije. U 2022. god. nije bilo pokretanja pojedinačnih ili derivatnih tužbi od strane akcionara protiv članova organa upravljanja.

Zakon o sprečavanju korupcije uvodi obavezu prijavljivanja poklona u iznosu većem od 50 €. U 2022. god. članovi organa upravljanja nisu dobili poklone za koje postoji obaveza podnošenja izvještaja.

U ŽICG je, u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama, imenovana zaposlena za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na nepravilnost.

10. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Željeznička infrastruktura Crne Gore AD – Podgorica je u skladu sa članom 15. Zakona o računovodstvu (“Sl.list Crne Gore” br. 145/21 i 152/22) daje Izjavu o primjeni Kodeksa korporativnog upravljanja:

Odlukom Odbora direktora br. 10633/13 od 10.11.2009. godine prihvaćen je Kodeks korporativnog upravljanja Montenegroberze AD Podgorica koji se primjenjuje od maja 2009. god. i objavljen je na zvaničnoj stranici (<https://www.mnse.me/upload/documents/Kodeks.pdf>).

Odstupanja od Kodeksa korporativnog upravljanja

Željeznička infrastruktura se pridržava odredbi Kodeksa, izuzev u slučajevima:

- Odbor direktora koji je razriješen na redovnoj Skupštini akcionara 2022. god. nije uradio analizu kvaliteta i efikasnosti svog rada na kraju mandatnog perioda (član 13.),
- Odbor nije formirao Komisiju za imenovanja, dok je Komisiju za naknade formirao sa zadatkom da pripremi Politiku naknada (član 27.),
- Odbor direktora nije formirao ostale komisije – Komisiju za strateško planiranje, Komisiju za razvoj korporativnog upravljanja i Komisiju za rješavanje sporova (član 28.),
- Odbor direktora nije u dosadašnjim sazivima donosio pravila i procedure za rješavanje eventualnih korporativnih sukoba (član 44.).

Sistem unutrašnjih kontrola i upravljanje rizikom u odnosu na postupak finansijskog izvještavanja

Odbor direktora razmatra i usvaja kvartalne finansijske izvještaje u formi Izvještaja o upravljanju

koji se dostavljaju i objavlju na sajtu Komisije za tržište kapitala. Forma ovih izvještaja je slična formi Izvještaja menadžmenta, s obzirom da Komisija nije propisala njihov sadržaj. Prije usvajanja ovih izvještaja, razmatraju ih Služba za unutrašnju reviziju i Revizorski odbor i daju mišljenje i preporuke za unapređenje poslovanja. Sa godišnjim izvještajem o poslovanju upoznaje se Odbor direktora, a usvaja ga Skupština akcionara na redovnoj sjednici.

Sistem unutrašnjih kontrola i upravljanja rizicima nije uspostavljen na način kako propisuje Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru (“Sl.list CG” br. 75/18) i ne postoje pisane procedure i procijenjeni rizici za postupak finansijskog izvještavanja.

Podaci o vlasnicima akcija

Informacije o strukturi vlasnika akcija date su u poglavlju 2. Vlasništvo i struktura kapitala. Željeznička infrastruktura nema vlasnike akcija sa posebnim pravima kontrole, ograničenjima prava glasa na određeni procenat, broj glasova, periode ograničenja ostavrenja prava glasa.

Društvo nema posebnih pravila o imenovanju i opozivu članova Odbora direktora, Revizorskog odbora, Izvršnog direktora i direktora sektora.

Društvo nema posebnih pravila u pogledu emitovanja akcija ili sticanja sopstvenih akcija. **Podaci o sastavu i radu izvršnih, upravljačkih i nadzornih tijela i njihovih odbora** Informacije o sastavu Odbora direktora, Revizorskog odbora i Službe za unutrašnju reviziju date su u poglavlju 2. Vlasništvo i struktura kapitala.

Opis politike raznolikosti

Željeznička infrastruktura je prihvatila smjernice, preporuke i načela poslovnog i profesionalnog ponašanja i dobrih običaja, kojima se jača korporativna i vlasnička odgovornost, sprovođenjem standarda ponašanja u svrhu postizanja dobrih rezultata za sve stejkholdere.

U Crnoj Gori politika raznolikosti je definisana u Zakonu o rodnoj ravnopravnosti ("Sl.list CG" br. 42/07, 40/11 i 35/15). Ovim zakonom uređuje se način obezbjeđivanja i ostvarivanja prava po osnovu rodne ravnopravnosti, u skladu sa međunarodnim aktima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava, kao i mjere za eliminisanje diskriminacije po osnovu pola i stvaranje jednakih mogućnosti za učešće žena i muškaraca, kao i lica drukčijih rodnih identiteta u svim oblastima društvenog života.

Željeznička infrastruktura u toku 2022. god. nije imala usvojen dokument Politika raznolikosti, ali se rukovodstvo u svom svakodnevnom radu pridržava poštovanja principa raznolikosti polova, obrazovnih profila zaposlenih, raznolikosti pripadnosti različitim vjerama, raznolikosti starosne strukture zaposlenih.

Rukovodstvo Društva pri izboru rukovodećih lica vodi se principom ravnopravnosti polova, raznolikosti obrazovnih profila, raspona znanja, vještina i iskustava, kao i godina života. U skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom zabranjen je svaki vid diskriminacije, uznemiravanja i zlostavljanja zaposlenih na radu i u vezi sa radom.

Na kraju 2022. god. Odbor direktora sačinjava 5 muškaraca, izvršna direktorica je žena, dok strukturu direktora sektora čine 4 žene i 3 muškarca.